

KONSTANTIN MIKLIČ

knihá
O
dobrém
zřícení
státu

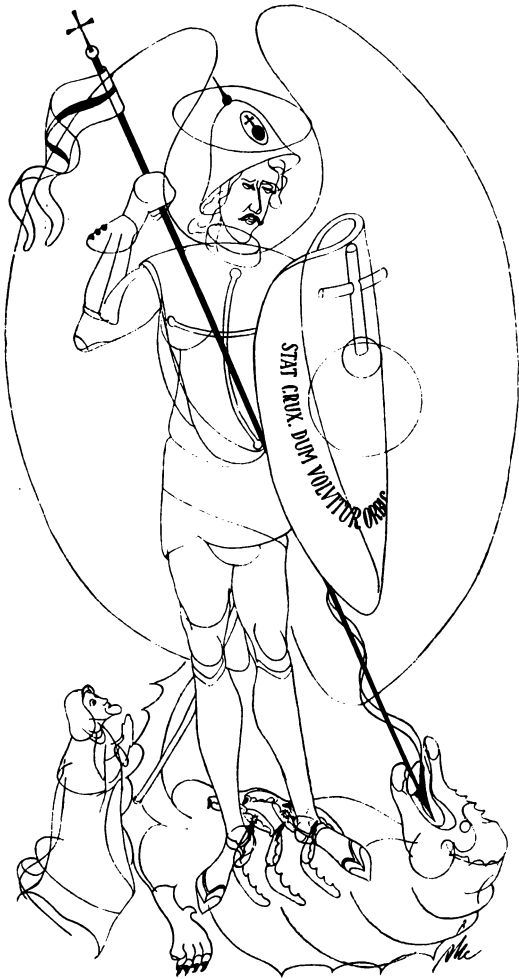
L.P. 1931

KONSTANTIN MIKLÍK

KNIHA
O
DOBRÉM
ZŘÍZENÍ
STÁTU

kritika demokracie
a nový
politický systém

V PRAZE L. P. MCMXXXI

SVATÝ MICHAELI

ARCHANDĚLE, BRAŇ NÁS V BOJI;
PROTI ZLOSTI A ÚKLADŮM DÁB-
LOVÝM BUDIŽ NÁM ZÁŠTI-
TOU; NECHAŤ BŮH PŘIKÁŽE
JEMU, POKORNĚ PROSÍME;
TY PAK, KNÍŽE VOJSKA
NEBESKÉHO, SATANA
I JINÉ DUCHY ZLÉ,
KTEŘÍ KE ZKÁZE
DUŠÍ SVĚTEM OB-
CHÁZEJÍ, BOŽ-
SKOU MOCÍ
DO PEKLA
SVRHNI!
AMEN.

NÁKLADEM VLASTNÍM

Místo předmluvy.

„Systém nookracie“ je úsilný pokus o dobrou konstruktivní filosofii státu. Stát námi zbudovaný není snad státem vůbec nejlepším, ale může být nejlepším za daných okolností. Poslední výběžky rozvedených v něm zásad nejsou bez výminky nedotknutelné, nýbrž mohou být někdy maličko zmírněny nebo zesíleny, po případě též opraveny nebo doplněny. Zejména článek o beznárodním státě připouští diskusi potud, pokud lze právo na stát národni opírati o analogii s právem vlastnickým. Avšak i zde národní moudrost rozhodne nejpravděpodobněji proti státu vysloveně národnímu, zvláště bude-li chtíti přihlížeti k možným národním přesunům v budoucnosti a k situacím odtud vznikajícím.

Tento prolog je psán pro úzkostlivce a čtenáře zlomyslné, jiní ho nemají potřebí. Co se týče spisu samého, varujeme před šťouraly, kteří budou vytýkati naši skizze, že není rozvláčná. Přes to víme, že ji budou mnozí soudit, aniž ji četli, a jiní do omrzení vyzvedat obtíže, které jsme řešili.

Prof. dr. Miklík.

KAPITOLA PRVA

SOUSTAVA DEMOKRACIE

a) **Kritika absolutní lidovlády.**

1. Jestliže větu, že „veškerá moc v státě pochází z lidu“, vymyslel ďábel, dlužno vyznati, že byl jeden z nejchytřejších. Ukáží-li však historikové, že ona neslušná zásada jest dílem člověka, není možno nediviti se jeho rafinovanosti nebo nekonečné hlouposti.

Kdo jest ten „lid“, jemuž se přičítá málem všemohoucnost, ba všemohoucnost vskutku taková, že se o ni nechce s n i k ý m dělit? Bij do „lidu“, nestarej se o „lid“, ale važ si sebe a šetř práv k a ž d é h o č l o v ě k a, a „lid“ na tebe nebude mít ž á d n é m o c i. Činíš-li ty právo a činí-li se tobě bezpráví, věz, že to nečiní l i d, nýbrž tvoji nepřátelé, zloději, lupiči, vrahové, podvodníci, cizoložníci, násilníci, žháři a nezdární synové. T i na tobě provozují svou „moc“ a lid nemá proti nim ž á d n é m o c i, neubráníš-li se s á m, nespojíš-li se s jinými ohroženými, nenajmeš-li si za peníze strážce a hlídače. Bude-li však chtít „lid“ na tobě provozovati svou moc p r o t i p r á v u, bude-li chtít činem dokázat demokratický zákon, ať jsi kdo jsi, řekneš, že takového práva nemá, n i k d y t é m o c i n e u z n á š, a bude záležet na tobě, jak ji zničíš, obejdeš, zlomíš.

Vidíte, že ani nespravedlivá moc nemůže pocházet z lidu, natož spravedlivá. Nespravedlivá proto ne, že lid nemůže udělati černé bílým, spravedlivá proto ne, že pochází z práva zcela nezávislého na lidu nebo závislého na něm až v druhé řadě. Zůstává tedy v platnosti věta předrevoluční, že ž á d n á m o c n e p o c h á z í k o n e c k o n c ů z l i d u, nýbrž že má svůj poslední

důvod mimo lid. Tím není řečeno, že by nositelem státní moci nemohlo být více a velmi mnoho jednotlivců, právě jako jim může být jediný člověk.*)

Ale veškerá moc ve státě nepochází ani z lidu ani z jednotlivce.

2. Bylo nám vytýkáno, a blázni nám vytýkají podnes, že lpíme na monarchii, že přeje-
me absolutismu, že nedoceňujeme individua.
Ano! Lpíme na monarchii boží, hlásáme ab-
solutism metafysický, podrobujeme indivi-
duum normě.

Ale historie nás naučila znáti zla mon-
archie, absolutismu, otroctví. A proto otázka
o vládní formě, o způsobu nabývání vládní
moci, o způsobu řízení osudu národa není
pro nás otázkou předem rozřešenou, jako
jí jest pro mnohé šéfy nebo pro domácí drů-
bež, nýbrž je to otázka hodná toho, aby se jí
zabýval lidský rozum.

3. Které jsou možné vládní for-
my a co jsme odhodláni souditi o jejich růz-
né sociologické dobrotě? Aristokracie (šlech-
tovláda), demokracie (lidovláda), ochlokra-
cie (luzovláda), toť tři způsoby vlády mno-
hých; theokracie (bohovláda), monarchie
(jedinovláda), tyranie (samovláda), toť tři
způsoby vlády jednoho. Kdybychom musili
voliti mezi řadou první a řadou druhou, kte-

*) Prosím slušně oněch redaktorů denních listů, kteří
z námezdné povinnosti budou musit bojovat proti této
kapitole, aby si, dříve než spustí svůj milý řev, pře-
četli poslední dvě věty nejmíň desetkrát!

rou bychom asi vyvolili? Nepochybují nikterak, že druhou. Proč? Protože by se nám zdálo, že zlo theokracie, monarchie neb tyranie (ve smyslu řeckém) nemůže býti nikdy tak veliké, jako eventuelní zlo aristokracie, demokracie, ochlokracie.

Ale kdybychom měli voliti jednu vládu z první nebo z druhé řady, nebyli bychom asi tak pohotoví jako v případě právě uvedeném. Proč? Protože bychom se snad báli, že místo přesné theokracie, kterou mylně považujeme za nemožnou, budou vládnout domýšliví nebo nepraví hierarchové. Protože bychom se obávali, že monarchie a tyranie nebudou šťastnou vládou nejlepšího člověka, nýbrž vládou rozmarného, zhýralého nevychovence nebo bezohledného, zjištného uchvatitele.

4. Co se tkne první řady, neberme věci jednostranně! Slova, znamenající vládu tří, vládu „nejlepších“, „dobrých“, nebo „nejhorších“, nebrání tomu, aby přímé otěže vlády nebyly vloženy do rukou jednoho nebo několika reprezentantů.

Máme-li tedy voliti mezi těmito třemi formami, nelekejme se příliš o stát (ba nelekejme se o stát vůbec, protože stát, není-li prostředkem, je modlou!). Neboť oni „nejhorší“ nejsou často o nic horší než „dobří“ a často ani o nic horší než „nejlepší“. A to je to, co nám tak ztěžuje volbu. Jde o termíny, které nemají naprostého smyslu už od starověku. Jinak bychom musili dát bez váhání přednost „nejlepším“ před „sprostnými“, nebo „lidu“ před „chátrou“, tlupou, ulicí, luzou, spodinou.

5. Kdyby bylo lze nejlepší lidi v národě zřetelně rozeznati od ostatních, nepochybuji, že bychom jimi chtěli býti ovládáni, ač-li jsme ducha šlechtného a ač-li nemáme sami oněch aspirací, které nás vyřazují ze skupiny lidí nejlepších. Kdyby byli všichni lidé mravně stejně dobří (a lišili se jen dobrotou hmotnou, t. j. množstvím zboží), byl by na místě systém demokracie čili lidovlády a všichni by měli právo brániti se aristokracii pouze hmotné, vnější, přecházející právě tímto povyšováním ze stavu dobroty do stavu zpupnosti.

Kdyby byli všichni lidé stejně zlí, tehdy by byla plně oprávněna ochlokracie, luzovláda, vláda z nouze, protože i takoví lidé musili by se starati o pořádek a státní soužití, o to, aby nesežral jeden druhého.

6. Ze všichni lidé nejsou stejně zlí, pokládám za jisté. Ale dnes se má obecně za to, že jsou všichni lidé s t e j n ě d o b ř í. Toto přesvědčení o dobrotě všeobecné a o dobrotě rovné je základem tolika ústav a tolika listin, je předpokladem, na němž je vybudován hlavní vládní systém poválečné doby v tolika státech, systém a b s o l u t n í d e m o k r a c i e.

Je otázka, co soudíme o tomto systému, přihlížejíce jak k jeho teoretické základně, tak k budově samé, k jejím integrálním součástkám i k jejímu provedení. Co třeba říci o demokracii? — —

7. Demokracie dosavadní je systémem nemravným. Toť suma hloubání o středu mnohovlád. Člověk nedospělý a nezkušený má na řízení státu docela stejný vliv jako člověk pokročilejší věkem i vědomostmi,

ano právě takový jako člověk všestranně vyspělý a životem vytríbený. Člověk nevzdělaný platí při volbách stejně mnoho jako vzdělaný i nejvzdělanější, zločinec, jehož nezbavili volebního práva anebo který si odbyl trest beztoho příliš mírný, dává do osudí na vlas stejně moci politické jako člověk nejpoctivější a nejzachovalejší. Mluvilo-li se v době osvícenské o zdravém smýšlení lidu a jeho právu na vedení věcí ve státě, bylo-li z tohoto pojetí odvozeno všeobecné a rovné právo demokratické v dobách pozdějších, zapomíná se, že tento lid ve své většině dospěl dnes k onomu nazírání nezdravému a hnilobnému, jaké panovalo u vydrřidušské a nemorální „vyšší“ společnosti minulých staletí. Při všem tom nelze vlastně, jak hned uvidíme, o demokracii ani mluvit.

8. S druhé strany vládne ve státě oligarchie, zotročující svobodné lidi, a což horšího, státu v ničem nezodpovědná. Každý může snadno uhodnouti, co zde myslím. Nelze mnoho mluvit o demokracii, protože nepochybná moc masy a čísla vybíjí se jen a jediné při věci velmi problematické ceny, při výsledku voleb. Na skutečnou vládu v zemi, a to zase až do příštích voleb, nemají voličové, vyjma těch několik zvolených, po volbách žádného vlivu více. Veškerá moc masy, složené z nejrozmanitějších kratických potencií, ale považované podle demokratické teorie za homogenní, soustřeďuje se v jeden okamžik, který nemá pro faktické uplatnění masové vůle v tom či onom směru žádného rozhodujícího a jistého významu.

9. Representanti lidu totiž, nejen že nemusí provádět vůli svých voličů, ba ani jí nemohou provádět, a to ze dvou příčin. Předně jí neznanjí. Při vázanosti kandidátních listin nevíš, kdo ho volíš. Chceš voliti muže, o němž víš, že by hájil tvého práva, ale nenalézáš ho na kandidátní listině. Možná, že ho tam nalezněš při příštích volbách, ale na místě nezvolitelném. Snad je už dnes na místě zvolitelném, ale před ním stojí snad řada jiných kandidátů, kteří by sami o sobě nedosáhli volebního čísla, ale kteří budou zvoleni, protože voličové hledí na muže pod nimi, ba kteří budou zvoleni — ó té ironie! — i když nebudou zvoleni ti, k vůli nimž oni budou z nucení spoluvoleni.
10. Tito mužové, zvolení nikoli demokracií, nýbrž jakousi jinou nepochopitelnou mocí, nemají snad naprosto úmyslu plniti vůli svých voličů z donucení. Ba snad budou veřejně nebo tajně pracovati proti tobě, který jsi je spoluvolil, nebo proti tomu, kterého jsi volil dobrovolně a rád, a který chce usilovati o splnění tvých spravedlivých požadavků. Buď jak buď, tito lidé, zvolení bez tvé vůle nebo proti ní, budou mít alespoň tolik vlivu na věci jako tvůj zvolený kandidát, a to i v tom případě, když tvůj kandidát byl zvolen desateronásobkem volebního čísla a onino před ním stojící samozvanci nikým.
11. Nikým? Či mocí tedy dostali se na zvolitelné, rovnocenné, ba prvé místo? Mocí strany. Mocí onoho faktoru, který působí zlo, plynoucí z vázanosti kandidátek. Mocí nikoli

voličské masy, ani ne mocí masy, příslušíci k určité straně mimo volby, nýbrž mocí úředníků strany. Tudíž nikoli mocí uznaných vůdců strany, nýbrž lidí namnoze bezvýznamných a bezcharakterních, ale majících v ruce aparát strany, jejich byrokratů, odpovědných nikoli státu, nikoli stranické mase, nýbrž jen nemnohým delegátům straníků, mezi nimiž a oněmi je právě takový poměr nezávislosti jako mezi voliči a zvoleným poslancem.

12. To jest ona oligarchie, tyranská a porobující, a tato oligarchie vládne ve státě. Těmto více méně neznámým a nevyzpytatelným silám podléhají nejen voliči při volbách, nejen straníci před volbami a po nich, nýbrž i poslanci ve sněmovně a ministři ve vládě. Jenom skrze aparát se stanete poslanci nebo ministry strany a jenom skrze aparát a z jeho milosti můžete se udržet ve své hodnosti. Nesmí vám poroučet svědomí, nýbrž „strana“. Nesmíte se ohlížet na ty, kteří vás zvolili, protože nejpevněji a nejjistěji vás zvolila „strana“ a protože naštvání voliči strany dohráli svou úlohu tím, že na několik let nebo měsíců zvolili kandidátku „strany“. „Strany“ se starají o to, aby voličové nemohli, leč na zdařbůh, usilovati o své vlastní dobré nebo o dobré obecné. „Strany“ pečují o to, aby rostlo nikoli dobro celé strany, nýbrž především dobro aparátu strany t. j. o sob, tvořících aparát. Ovšem i v tomto aparátu jsou vládnoucí a ovládaní, nevyhnutelní a ti, kteří mohou být nahrazení. Dobro několika málo vedoucích hlav aparátu má přednost před

dobrem strany, před dobrem straníků pouze volebních, před dobrem státu a národa. Hlavy aparátu, čekatelé beneficíí aparátu, stvůry aparátu — nemyslím tím slovem nic zvlášť hanlivého — jsou tak zaměstnáni sami sebou, že nemají času myslit na o b e c n é dobré, na dobro strany, ba ani na to, aby se pokusili zadržet úpadek strany, jestliže se nedostatkem chytrosti aparátu občas dostavuje.

13. Tento stav všeobecného tichého otroctví je zaviněn p o š e t i l ý m d o m n ě n í m m a s, jako by ony vlády skrze hlas vložený do urny při volbách. Nedostatek politické probudilosti, malé sebevědomí a skrovné přemýšlení občanů, stranami opatrovaná nemožnost pronikavého pohledu za kulisy — věci tak odporující pojmu demokracie — jsou jenom podporou oné vědomím domnělé moci opojené lenosti mas, přerušované toliko jednou za čas odevzdáním lístku straně, která s l i b u j e, mírně nebo hlomozně, že vymůže nebo bude vymáhati jejich dobré právo. Kdyby jen trochu masy uvažovaly, musily by se brzy zasmáti důvěře, kterou vkládají ve zvolené poslance „stran“.

14. Poslanectví zajisté, instituce senátu, existence volebních krajů, příspěvky straníků, obsazování ministerstev, vše to neslouží daleko zájmům voličstva, nýbrž zájmům stranických aparátů, které by arci nemusily býti takovými, jakými jsou, ale které stavše se jednou kořistí k a s t y, nemohou býti ničím na světě přivedeny k tomu, aby nenásledovaly, a to se slepostí jim samým škodlivou, zištných cílů kasty.

Ze se poslanectví považuje podle morálky „stran“ za prostředek pomoci sobě a sobě blízkým, je více než známo. A prostředkem tím je nikoli onen důstojný poslanecký plat, který sice není ohromný, ale který by každému, jenž hoří touhou prospěti lidu, měl stačit, nýbrž spousta jiných cestiček k penězům, spojených s poslaneckým mandátem nebo s hodnotami mandátem podmíněnými. Nemám sice nic proti tomu, aby se otcové starali o slušné zaopatření dětí, ale nemravné zde je to, že se to děje, přímo nebo nepřimo, na úkor jiných občanů státu, zanedbáváním, přestupováním, nadužíváním účelu poslanectví, obohacováním se bez řádného, poctivého a záslužného titulu práce. Honba za bohatstvím prostřednictvím mandátu je nejhnusnějším a nejtragičtějším zjevem demokracie, dobyté krví novověkých dějin.

15. Obsazení ministersva některou „stranou“ lze rovněž slušně nazvatí dobytím korýtky pro aparát strany. Neboť ani poslanectví v parlamentě ani ministerství ve vládě nemůže, i kdyby chtělo, dělati v poctivosti větších zázraků, než jaké jsou podmíněny počtem hlasů strany a existencí členů stran jiných, stejně neústupně hájících svých zájmů jako tvoje strana. Strana ti může, pokud jde o hmotné blaho, zaručiti bez korupce nanejvýš tolik, že lačnost jiných stran je poněkud držena na uzdě.

Získává-li přece některá strana mnoho ve prospěch svých straníků, je to možné jen tím, že jsou neviditelně a neústavně odírání jiní malí lidé nebo nespravedlivě

olupovány jiné strany méně rvavé, méně početné a méně vyučené v násilnostech, což obojí jest ovšem na odpor etice a i jakkoli zkroucené humanitě. Ale na ukojení aparátníků a teroristické ohrožování úředníků z povolání jsou „demokratická“ ministerstva jistě výborným zařízením. Nekvalifikovaní a méně kvalifikovaní jsou dosazováni za kvalifikované, méně poctiví, mají-li legitimaci, za více poctivé. Lidé zbyteční jsou již následkem toho a také nezávisle na tom zaopatřováni na útraty spoluobčanů pracovitých a užitečných. Peněz celku, plynoucích nejbolestněji a nejtíživěji z kapes drobných poplatníků, užívá se tu někdy tak, že by nad tím tito skrovničtí vydržovatelé státu žasli. A čím více se sbližuje počet aparátníků s počtem straníků, tím více je zřejmo, že břemena prostých straníků těžze strany nebo všech stran rostou, po případě že dosažená zlepšení se těchto prostých straníků čím dál tím více vzdalují, ačkoli tu existuje titul společné námahy, dávající nárok na společnou mzdu.

16. **I n s t i t u c e s e n á t u** je rovněž životním pojištěním aparátníků. Pro stát čili pro celek nemá senát významu, jsa méně, nekonečně méně, než by ukazovalo jméno a než by žádal zdravý rozum. Ale je to zaopatřovací ústav pro odložené lidi, kteří mají udělat místo čekajícím nenasyceným aparátníkům. A tak senát, do něhož smíš voliti teprve ve věku zralejším, je, pro výsměch vši civilisaci, pensionátem, v němž jsou živeni, jistě ne pro zásluhy o lid, nýbrž pro zásluhy o sebe, starší nebo nepohodlní aparátníci na útraty li-

du. Chcete markantnější doklad převráceného moderního politického řádu a vyssávání slabých těmi, jejichž síla je v zátiší sekretariátu?

17. Chci se zmínit slovíčkem o přispěvčích straníků na účely strany. Poslanec, sekretář, jiný článek aparátu, který má vynikati nezištnou prací pro stranu, nechce učiniti kroku, aby za něj nebyl stranou honorován. Drobní členové strany jsou mnohdy obětaví až do krajnosti, ale funkcionář strany je počtář. Počítá a počítá — to je jedno z jeho hlavních zaměstnání — a nebyl by ani neochoten za lepší mzdu přejíti do opačného tábora, jakmile by taková tučnější příležitost ke zvýšení mravnosti někde nastala.

18. Jedním z rafinovaných bláznovství demokracie jsou volební okresy. Do cizího pašalíku nesmíte vkročit. Pokusíte-li se o to dříve, než se jeho paša dobrovolně vzdá, po případě než ho „strana“ dá do pense, jste ztraceni. Je-li volební číslo 20.000 a vy obdržíte třeba v dvaceti volebních okresech po 18.000, nemůžete jako tvůrčové nové strany s 360.000 voliči obdržet jedinký mandát, zatím co jej obdrží přítel lidu s rovnými 20.000 hlasy. A to z té pouhé příčiny, že volební řád předpisuje volební okresy pro volbu do parlamentu, do zastupitelstva celoříšského, do sboru, který má mít na zřeteli prospěch celého státu a všech jeho občanů, zatím co pro zájmy zemí, okresů a obcí mají pracovati zastupitelstva zemská, okresní a obecní, opatrovaná volbami zem-

skými, okresními a obecními. Volební okresy jsou moudrá zařízení „proti tříštění stran“, t. j. proti tříštění moci aparátníků. Národ si stvořil „strany“ a tím si zatarasil cestu k ozdravení v případě nemoci. Žádná ozdravovací tendence v hnjících stranách nemůže nabýti nepravím vrchu, ale ani života, protože existují volební okresy do jednoho volebního okresu veškeré republiky. Obecní volby mají mít za hranici obec, okresní okres, zemské zemi, parlamentní republiku. Každé jiné zařízení je záskok, který si lid dává líbit od svých posměvačů, „majících na mysli jen zájem státu, vedených úmyslem zajistit vládu zemi, což jest nemožno bez volebních okresů a bez zabránění vzniku malých stran“.

19. Je-li třeba doplniti výpočet zla v nynějším demokratickém systému, t. j. v demokracii ujařmené aparáty stran, možno ještě zvláště poukázati na to, že ani ve vlastní straně nemá nikdo toho slova, které mu náleží. Buď kdo moudrý, prozíravý, podnikavý, viz lépe než druzí a vynalézej nové prostředky k skutečné slávě strany, nezalíbí-li se aparátu, nic to neprospívá. Nejhorší je, že člověk milovaný, ctěný a volený velmi četnými prostými straníky, má ve vlastní straně, zcela v duchu mechanické demokracie, sílu jediné je dno tky, což není o mnoho více než význam nuly, zatím co aparátníci, nikým nemilovaní, nikým nevážení a mnohými proklínání, ovládají stranu.

20. Je tedy zřejmo, že demokracie, i ve smyslu prosté s t á d o v l á d y, je pouze na papíře, a že ve skutečnosti existuje pouze vláda aparátů. Rovněž je zřejmo, že tato situace, hanebná a nedůstojná, může být napravena jenom tenkrát, jestliže nejhořejší část člověka, r o z u m o v á k a p a c i t a, se uplatní při volbách do různých sněmů a sněmíků, jestliže tímto způsobem designovaní zástupcové „lidu“ budou mít t o l i k m o c i, kolik jim svěří lidé odevdáním svých hlasů; jestliže vynikající osobnosti, vyznačené obzvláště velikým počtem hlasů důvěry, budou disponovati touto hřivnou nejen v p a r l a m e n t ě, nýbrž i v e s t r a n ě a v e v l á d ě. Jen tenkrát bude odstraněno to, co dnes až příliš křičí, co se příliš jasně prezentuje oku jen poněkud vidoucímú jako nešvar, co je pohanou století a porobou věku ječícího píseň o svobodě národů a individuí.

21. Demokracie jsou známy ještě jinými a to nikoli lehkými kontradikcemi. Co chvíle setkáváme se v nich s u t u t l á v a c í t a k t i k o u těch, kteří mají moc. Zločinci patřící ke kamarile jsou nejen osvobozováni, nýbrž ještě odměňováni; lidé poctiví a bedliví spravedlnosti jsou vyslýcháni, káráni, sesazováni, pronásledováni, usmrcováni. Není-li proti nepohodlným důkazu, důkaz se vyrobí. Obhajování je zbytečné, protože i v demokraciích mají často rozsudek již připravený. Brání-li se kdo tiskem, svoboda tisku se suspenduje, protože je státní nespravedlnost ohrožena. Stará inkvisice neskrývala korupčníků, nová je namířena přímo proti jejich nepřátelům.

22. **Úředník - straník**, nevychovaný pro ideu obecného dobrého, obchází nebo porušuje zákony, kdykoli toho vyžaduje prospěch strany nebo škoda a nepospěch některé strany nepřátelské. To znamená: teoreticky v ž d y c k y. Také trestání přestupníků zákona se brzdí, jde-li o straníka nebo kyne-li z takového nežádoucího milosrdenství zisk straně neb osobě. Toto všecko počínání, i pouze viděné, i páchané a napodobované, vychovává k vlčím spádům a rozvracuje společnost. Léku není jiného než zrušení výhradního panství stran a trestání intervencí.
23. Na vývojovém pochodu politické herese evropské, majícím čtyři hlavní myšlenkové zastávky: **deism** (= světosiroba), **naturalism** (= bohonznalství), **liberalism** (= svobodozvůle) a **komunism** (= státootroctví), zaujímá absolutní demokracie čili „lidozvůle“ své místo v liberalismu. Tím je řečeno, že špatné a bezbožné demokracie právě tak jako bezbožné a bezcitné aristokracie a monarchie vedou k zbožnění státu a k dokonalému zakřiknutí duše jednotlivcovy, která se nemůže vzchopiti dotud, dokud není poznána cena živé osobnosti proti mrtvému pojmu celku.
24. Ovšem, že aparátníci se budou brániti, jakmile se dovědí o tomto ú t o k u n a d e m o k r a c i i. Budou utvrzovati lidský dobytek v mínění, že on panuje, že změna nynějšího řádu je utopií, že aparáty jsou vymožeností, že zastávají funkci mozku strany a že hlasy voličů jsou potravou těla (do čího břicha jde

tato potrava?), poslanci pak a ministři, že jsou nohama a rukama strany, dirigovanými myslícím mozkiem strany.

b) Filosofické poznámky.

Pozn. k 1. kap. 1. odst.

25. Jestliže veškerá moc pochází z lidu, pochází jistá část té moci z mne. Zádného jednotlivce moc není však v této soustavě apriorně větší než moje vlastní moc, tudíž nikdo nemá práva překonávat mou moc svou mocí. Neboť právní moc jednotlivců jakožto cosi ryze vnitřního nemůže býti — pochází-li veškera moc teprve z lidu — zevně sečítávána a stavěna proti mé vnitřní moci za tím účelem, aby má moc byla vnitřně přemožena. Proti mé vnitřní moci může státi tisíce jiných mocí, ale nespojených; v srovnání se mnou jakožto s pramenem moci může vstoupiti, a to jen jako moc něvnější, toliko jeden člověk podruhé, protože jeden je druhému právně tak vnější jako je vnější mně. Moc mně vnější nemohla by nikdy činiti nároku na to, abych byl povinen se rozhodovat v jejím směru, i kdybych nechtěl. Falešná teorie o tom, že veškera moc je z lidu (nebo že stát vznikl smlovou), potřebuje nekonečného počtu závěsů a podpor, aby nepadla na tvář, čili je filosoficky absurdní! Aby vůbec někdy nějaká moc pocházela z lidu, je nutné, aby žádná moc nepocházela v poslední instanci z lidu, nýbrž zavazovala vnitřně i tenkrát, kdyby veškeren lid bez výminky užíval své vnitřní svobody proti ní. —

26. Kdyby veškera moc vycházela z

l a z l i d u, mohlo by dojíti legitimně k následujícím podivuhodným zjevům.

Jestliže veškera moc vychází z lidu p ř í m o, a nikoli prostřednictvím volených zástupců, mohl by tento lid 1hlasovou nebo 2hlasovou většinou přijmouti zákon, že „menšina“ bude nucena pracovat pro „většinu“, protože se opovážila míti proti většině odchýlné mínění. Volby další by většina mohla zrušiti nebo omeziti jen na „svobodné“ lidi. Tento proces by se mohl opakovati několi kráte, až by zbyli jen dva svobodní proti jednomu svobodnému. Ti dva, řekněme muž a žena, mohli by odsouditi ku pokání toho jednoho, a nejen dynastie, nýbrž i věčné o t r o c t v í všech kromě jednoho rodu byly by zákonné, protože veškera moc vychází z lidu, t. j. z „většiny“.

27. Ovšem, nemusilo by dojíti k takovému nečekanému konci demokracie hned. Jednohlasová neb dvouhlasová většina by mohla — kdykoli by ráčila zdůraznit svou suverenitu — přijmouti zákon, který by jí zaručoval k o m p e t e n c i při rozhodování o tom, jsou-li členové menšiny osli či nejsou. Na základě tohoto zákona mohla by po půl roce jednohlasová neb dvouhlasová většina otázku o oslovství menšiny rozhodnouti kladně, to jest příznivě, a jako důsledek toho zkonfiskovati statky menšiny jakožto subjektu práva neschopného. Na tom by arci nemohlo přestatí. Většina korigovala by i spolurozhodující právo hlasovací v tom smyslu, že by je oslovské menšině jakožto neschopné, nepřičetné a neodpovědné odňala atd.

28. Jestliže však lid nikoli přímo, nýbrž volenými důvěrníky, t. zv. poslanci, které posílá do mluviště (= parlament),*) rozhoduje věci, je zřejmo, že již nerozhoduje „lid“, nebo že rozhoduje jen málo. Aranžéři ústav předpokládají v tom případě, ač to „lidu“ do očí neříkají, že lid je hloupý a neschopen nésti pravou odpovědnost. „Lidem“, z něhož pochází pak veškerá moc ve státě, jsou sněmovníci, a mezi nimi by mohlo zase dojít k podobným nesmyslným koncům, jako s lidem sprostým a nevoleným.

29. Nelze namítnouti, že akademičnost je vadou argumentu, protože princip se musí osvědčiti i v případě akademickém anebo neplatí vůbec.

Také nelze uváděti na odpor apriorně, že demokracie je vždycky a zaručeně něco více a něco jiného než demokracie nebo vláda nad lidem.

Buď jak buď, veškerá moc nepochází z lidu!

Pozn. k 1. kap. 4. odst.

30. Je mi obzvláštním potěšením, že mohu poukázat na to, jak smýšlel o státě jeden z nejslavenějších filosofů 19. a 20. století, otec a děd přčetných filosofických škol poslední doby a mezi jiným učitel prvního presidenta československé republiky, František Brentano. —

*) Manning mluvil r. 1890 raději o „té klapárně ve Westminsteru“.

Zásadu „Salus rei publicae suprema lex“ (Blaho státu je nejvyšším zákonem) nazývá Brentano zásadou *nemorální*. Z té příčiny upírá státu právo překročovatí meze dovolené sebeobraný, a sebezachování státu nepovažuje nikterak za nejvyšší princip. Naopak: Stát má dle něho za určitých okolností sám pracovatí ke své likvidaci. I když je napaden nespravedlivě, není-li naděje na konečné zdolání útoku nebo vyžadují-li se oběti příliš veliké od občanů, je stát povinen se vzdátí bezbranného odporu. Nikdy nesmí stát, praví Brentano s důrazem, zapomenouti, že není sám sobě účelem, nýbrž jen prostředkem k dobrům vyšším atd. (Ursprung sittlicher Erkenntnis, 2. vyd., 1921, 86—88.)

31. Vskutku je málo heresí u moderního člověka tak vžitých a samozřejmých jako nauka, že stát je vše a že se vše musí točit ku počtě státu. Kdyby to byla jiná naivnost než právě tato, dávno by každý uličník věděl, že ho považují za obecního školáka, když mu věsí na nos neživé státní veličenstvo. Ale moudří a historii poučení oligarchové, jejich zjištní a vtipní nohsledové, i všelící zkosnatělí myslitelé a tatrmani, kteří čerpají své učenosti ze starých lexik 18. věku za pomoci špatných brejlí, dovedou státem potřít a umlčet kdeko a kdeco. Svoboda člověka je pošlapána a rozemleta. K vůli komu? K vůli státu, to jest k vůli politikům, kteří z nás, ač nejsme o nic horší než oni, dělají své otroky, ale ovšem otroky pode jménem služebníků státu.

Ne, ne, státu netřeba dávat nic, protože stát nic není, nejsme-li to my! A jsme-li státem my, pak jsme povinni dávat sobě navzájem, nikoli nepomazaným a nekřunovaným oligarchům, kteří se skrývají pod nevyzpytatelné slovo stát!

A sobě navzájem jsme dlužni m n o h o — s p r a v e d l n o s t !!!

Podrobovati vezdejšímu dobru obecnému, jakožto cíli nadřazenému, těla, hrdla, statky, hmotnou stránku bytosti, je nejenom krásné a spravedlivé, nýbrž i nutné; obětovati však státu rozum, duši, svědomí, vnitřní svobodu, zkrátka osobu, je zbabělost, blud, zločin, perwersnost!

Pozn. k 1. kap. odst. 21.

32. Jiný protimlu v demokracii je, že tyto krásné lidovlády jsou namnoze v područí plutokracie (= penězovlády). Kdyby lidovláda byla čina nikoli heslo, byli by chudáci, jichž je daleko větší počet než bohatých, dávno dosáhli zlepšení svého postavení. Ve skutečnosti nezískávají ničeho, protože všechno získávají peníze. Ba více: V demokraciích číslo proletářů a poloproletářů roste, zatím co by se mělo zmenšovati. Množí se v témž tempu, v jakém do závratné výše stoupá majetek nekolek a průmyslových a bankovních království, jejichž neviditelná přesila sráží k zemi i nejdemokratičtější a nejsocialističtější občany. Je to proto, že „lid“ je neschopen — a nikdy nebude trvale schopen! — dobýti svého práva!!

Proč? — Protože jeho nejbližší zástupci to-

ho nedovedou nebo nechtějí, jeho přátelům pak se nikdy nedovolí, aby si nezištnými a šlechetnými skutky zjednali popularitu. Absolutní demokracie a existence stran jsou úhlavními nepřáteli štěstí lidu!

33. Všecky tyto věci zdají se divné a nemožné peciválům, kteří věří svému deníčku. Ale každý, kdo pozoruje politické víření kolem sebe a pročítá alespoň stará čísla svých novin, pozná, že o b ě h k r v e v demokratickém státním tělese je tento: V absolutně demokratickém státě nevládne demokracie, nýbrž strany. V stranách nevládnou straníci, nýbrž oligarchové. Oligarchové stran nejsou kontrolováni m n o ž s t v í m, nýbrž orgány, jež dosadili. Stranickou plebs udržují oligarchové v nevědomosti a poddanosti tiskem. Ani tisk stran ani strany samy nemohly by existovati z příspěvků straníků, kdyby nebylo tajemné pomoci kapitalistů, kterým za to musí strany vycházeti vstříc. Demokratická korupce, která bývá demokraticky v š e o b e c n á, je nejsvobodnější a nejvynalézavější ze všech korupcí, ale umí se tvářiti co nejnenápadněji. Kdyby se sečtly nespravedlivě vysoké a nespravedlivě nízko zdaněné zisky vrchních peněžníků na jedné straně a na straně druhé korupcí získané miliony ministrů, poslanců a senátorů všech republik a monarchií, kde panuje absolutní demokracie, bylo by ihned postaráno o zaměstnání i zaopatření statisíců nezaměstnaných, kteří jinak ustavičně zaměstnávají a sesazují vlády.

KAPITOLA DRUHA

PRINCIP NOOKRACIE

a) Základy systému.

34. Kdežto obyčejná a dětinsky pojímaná demokracie běží hluše a nevšimavě kolem vzdělání a osobní mravnosti, opravňujíc logicky komunismus (který zavádí sice stav hroznější antického nevolnictví, ale pro nejpolitictější a nejsveřepější otrapy je pravým Eldorádem), hlásí se o své právo k vládě větší nebo menší kritická a etická zdatnost člověka, kterou nazýváme *n u s* (noos, duch) a podle níž jmenujeme systém, který demokracii přirozeně a rovně aristokratizuje, *s y s t é m e m n o o k r a t i c k ý m*. Princip nookracie čili „dobrovlády“*) je tento: Cím má kdo lepší náhled do věci a čím má kdo poctivější vůli spravovati se lepším poznáním, tím více má práva na rozhodování o vlastním štěstí ve společnosti a tím více poskytuje naděje, že bude i o cizím štěstí spolurozhodovati co nejlépe. Zdravý soud lidský, k němuž má přístup i nejprostší horal, vyvodí z toho bezděky praktický důsledek, že člověk pokročilejší rozumem a vůlí má obdržeti — v zájmu svém i v zájmu celku — ve státě více rozhodovacího vlivu nežli jiný člověk méně pokročilý, a to ku blahu a užitku právě i tohoto méně pokročilého a méně zdatného.

35. Nookracie není návratem k starým aristokraciím, oligarchiím a plutokraciím, ani není obměnou jejich nových a skrytějších vládnoucích forem. Tyto předpokládají a předpo-

*) „Dobrovláda“ nechce být překladem doslovným, nýbrž věrným.

kládaly, že ten je státu nejprospěšnější a i osobně nejlepší (aristos), kdo je nejbohatší. Nookracie nedá nic na zlatý substrát bez inteligence a benevolence, ačkoli s politováním pozoruje, že vlády na d l i d e m přehlédly neocenitelný význam příspěvků nejzámožnějších vrstev pro obecné dobré. Nookracie trvá na tom, že pomoc příčinlivých boháčů zasluhuje jisté č e s t n é uznalosti se strany státu, zatím co se kasíři demokracie velikodušně zřikají státního prospěchu k vůli vlastnímu břichopasectví, opouštějíce dokonce sám požadavek r o v n é p o v i n n o s t i, z něhož odvozují pyšně své jméno, a napodobující monarchie ve věci, jež byla v dějinách příčinou tolika životních pohrom.

Nookracie staví na jiné dobrotě než na plném měšci: na k r á s e c h o v á n í a n a m n o ž s t v í v ě d ě n í. Na první arci skoro výhradně negativně, protože není snadno rozeznati pozitivní stupně etické výše, na druhém za to i pozitivně, v míře co možná největší a nejtědřejší.

- 36.** Projevem spoluúčasti v š e c h na vedení obce neb státu a plným zajištěním této spoluúčasti a spoluvlády mají a mohou býti — podle odvěké demokratické praxe — v o l b y. Ovšem volby politické musí býti v p ř í m é m v z t a h u k spravování záležitostí a musí každému poskytovatí právě tolik vlivu — nic více a nic méně — kolik ho zasluhuje jeho dvojí duševní úroveň, ta, kterou vykazuje vůle a charakter, i ta, kterou vykazuje vědomosti neb dovednosti. Obratnost pouze sofistická a schopnost jenom demagogická jsou

v nookracii přistříženy jednak tím, že nepoživají samy o sobě té cti, která patří větší námaze duchové a povahové, jednak tím, že souhrn lidí, podléhajících svodům, to jest lehkověrnější materiál volební, nemá v celkové souhře činitelů již takové váhy, jakou má — ke své škodě — v demokratickém systému matematických jednušek.

O přímém vztahu voleb ke skutečnému provozování moci budeme mluvit v kapitole třetí. Zde budiž řečeno jen tolik, že v nookracii nakládá zvolený kandidát, pokud není ta neb ona těžkost vyhrazena přímo nookratickému plebiscitu, ustavičně s tím počtem hlasů v kruhu své působnosti (v obci, okrese atd.), jakého se mu dostalo důvěrou voličů při nookratických volbách.

37. **Námitku**, že i v nookracii bude přemnoho duševních lenochů užívati volebního práva bez rozmyslu, křivě a sebevraždě, připouštíme. Ale tatáž stádová nerozvážnost, která v demokratickém státě nemá pro správnost ani pudu ani smyslu, vybuchovala by po odnětí a pro odnětí voličího k uvertu co chvíle a nebezpečně, revolučním vznícením rozkaccného býka, který se důležitě a probudile rozhodl nebýti uvázaný, třeba mu scházela chytrost dosíci i toho, aby nebyl zavřený v ohradě.

Námitku, že způsob nookratických voleb, odezíraje od ostatního, je nemožně komplikovaný a neuskutečnitelný, zamítáme naprosto, protože její úmysl není kalý a její platnost, nejsouc evidentní, je závislá na experimentu.

38. Poněvadž ani nejvyšší právo, ani intuice a rozvaha nepocházejí z lidu, aniž mohou býti lidem zrušeny, a ježto by bylo potupným zahráváním s nookracií, kdyby se pro budoucnost měla vydati na milost volbám a sněmovně, bude prvním a nezměnitelným zákonem nookratického státu, že žádné ustanovení parlamentu, žádné nařízení vlády nebo diktatury nesmí býti v zásadním odporu s paragrafy nookracie, obsaženými a vyjádřenými v tomto kodeksu. Vůbec žádný zákon ani dekret nesmí býti promulgován, jestliže aspoň jedna třetina členů nejvyššího censorského dvora podá veto „proti hrozícímu porušení nookracie“.

b) Nookratické volby.

39. Nejdůležitější zvláštností nookratických voleb je tak zvaný nookratický volební valor. Věk, vzdělání nebo zručnost, zachovalost nebo provinilost proměňují volební valor. U téže osoby může se změnit volební valor nejenom změnou letopočtu, nýbrž i v jednom a též roce změnou znalosti nebo poctivosti. Volební valor vzniká z volebního roku nookratickým počtem. Volební rok dán je při zachovalosti úplným počtem let nad 20; při zachovalosti nově nabyté jsou volební roky dva, nové, obsahující leta od posledního propuštění z těžkého žaláře, a starý, před nastoupením posledního těžkého trestu. Volební roky nepočítají se na dny nebo na měsíce, nýbrž jednodušeji, podle letopočtů uvedených na volebních listinách. Těžký žalář, vyměřený za činy, zaviněné přesvědčením politickým, uměleckým nebo náboženským (pokud jimi nebyla dotčena soukromá osobní čest nebo nevyhnutelně ohrožena tělesná neb majetková bezpečnost jednotlivce jakožto soukromé osoby), rovněž vězení mírnějšího rázu za přečiny a provinění, neztenčují nikterak volebního práva aniž umenšují nějak volební rok.
40. Volební valor je při zachovalosti úplně roven součinu z volebního roku a volebního indexu. Při zachovalosti nově nabyté rovná se volební valor součinu nového volebního roku a nového volebního indexu, zvětšenému o starý volební rok a zmenšenému o starý volební index na druhou.'

Volební index je číslo udávající, kolikero-násobný je volební vliv určité třídy voličů vzhledem k základní volební třídě, označené číslem 1. Lidé téhož věku a téže zachovalosti mají různý volební index, protože náležejí různě vysokým volebním třídám. Dříve než uvedeme přesně a podrobně tyto třídy, založené ponejvíc na formálním vysvědčení znalostí, povíme napřed, jak se nookracie vypořádává s druhou podmínkou plné působivosti volební, s kvalifikací mravů.

41. Osoby, dlicí v den voleb ve vězení, byly-li řádně a definitivně odsouzeny, nevolí vůbec, i když jde jenom o vězení mírné a krátce trvající. Osoby však stížené vazbou nebo vězněné pro delikty, jimiž neztrácejí volební zachovalost, mají právo na volební výkon ve vězení. Osobám *n e g a t i v n ě r e h a b i l i t o v a n ý m*, to jest osvobozeným od rozsudku pro nově prokázanou nedostatečnost indicií, nahradí se plně volební ztráta při příštích volbách stejného druhu. Osobám *r e h a b i l i t o v a n ý m p o s i t i v n ě*, to jest osvobozeným po úplném zjištění nevinu, zvláště po konstatování chvályhodného činu, jenž nešťastnou náhodou zavinil podezření a odsouzení, soud nejenom ustanoví volební náhradu, nýbrž i přidá volebních let nebo 1 bod indexu.

Pokud poroty potvrzují, rozsudek osvobozující nebude se nikdy vztahovati na volební právo, pro které musí obžalovaný přijíti před soud zvlášt ní. Tento soud bude postupovati přísněji, protože již nepůjde o dobro soukromé, nýbrž o dobro obecnosti, a k vy-

loučení z volebního práva budou stačiti indicie prostředně silné.

42. Osobě, která dosáhla 25 let nové zachovalosti, může býti prohlášením soudu vráceno úplné volební právo. Je-li kdo všemi hlasy obecního výboru jmenován čestným občanem nějaké obce, získává o 1 bod indexu více, ale pouze jednou, nikoli dalšími čestnými občanskými diplomy. Vlastní obec může svému občanu, usnese-li se na tom všemi hlasy, rovněž uděliti čestný diplom chvály, čímž získá o 1 bod indexu více.

Členové nejvyšší dozorcí rady, úřadující prezident státu a představení konfesí za každý milion věřících, získávají svou hodností nové 3 body indexu a na volebním roce tolik jednotek, kolik let zastávají svůj vysoký úřad.

Otcové a matky získávají k svému volebnímu valoru ještě dvakrát tolik hlasů, kolik měli manželských dětí, vyjma že by byli později usvědčeni z úkladů proti jejich životu nebo bezpečnosti.

43. Co se týče kvalifikace vědní, rozeznává nookracie patero tříd vědních, z nichž každá má volební index o 1 vyšší než třída předcházející. Rozeznává totiž nookracie paterou výši občanského vzdělání; vzdělání obecné, měšťanské, střední, vysoké a akademické. Vzdělání obecné má ten, kdo absolvoval s prospěchem všechny třídy nebo všechna oddělení místní obecné školy. Měšťanské vzdělání mají absolventi a absolventky 4 tříd školy měšťanské nebo střední, rovněž ti, kteří po obecné škole

absolvovali s prospěchem dvouroční kurs hospodářský nebo pokračovací nebo kursy podobné. Střední vzdělání mají absolventi alespoň 7 tříd školy střední, nebo absolventi tříročních kursů odborných po předchozím vzdělání měšťanském, jako jsou tříroční školy obchodní, rodinné, průmyslové, vyšší hospodářské a p. Školy musí být stálé, aspoň tři leta staré, systematické a alespoň v místě známé. Maturitní vysvědčení kterékoli střední školy dosvědčuje střední vzdělání i bez systematického absolvování jednotlivých tříd. Vysoké vzdělání mají ti, kteří absolvovali se středním vzděláním aspoň tři ročníky vysokých studií s příslušnými zkouškami (přísnými, odbornými neb výročními) za těch podmínek, jaké jsme uvedli u škol středních. Akademické vzdělání mají ti, kteří absolvovali se středním vzděláním šest let vysokých studií s předepsanými vysokými zkouškami. Je-li předepsaných let v jednom oboru méně než šest, lze je doplnit na šest jednoročním, dvouročním nebo tříročním úplným kursem v některém odvětví jiného oboru. Podmínky jsou tytéž jako v bodě předešlém.

44. Pateré vzdělání občanské je myšleno tak, že ho mohou dosíci příslušníci v š e c h s t a v ů a p o v o l á n í, buď na školách všeobecných a všem přístupných, nebo na školách odborných s přibližně stejnou úrovní, nebo též na školách schválně a nově zřízených pro ona povolání, jimž dosavadní školy nevyhovují, jestliže příslušná úroveň těchto speciálních typů je dostatečně zabezpečena.

Kromě toho může být udělen mimořádný diplom obecného, měšťanského, středního i vysokého vzdělání těm, kteří před příslušnou komisí prokáží výkladem o svém životě a úspěších, že dosáhli náležitě velikých znalostí neb zkušeností v některém oboru práce neb vědění, a uznají-li všichni členové komise tento výklad za uspokojující.

45. Pokus o získání mimořádného diplomu může se opakovati jen dvakrát, ať jde o tutěz nebo o různé komise, a výslech před komisí děje se vždy jen v termínech pevně stanovených, dvakrát do roka, a je-li více postulantů téhož indexu, hromadně a společně.

Autonomní profesorské sbory vysokých škol mohou uděliti mimořádný vysoký diplom některému vynikajícímu muži i bez řečeného průkazu, jsou-li všichni řádní profesori s tím srozuměni a vyšel-li popud k udělení diplomu z jejich vlastního středu.

Poslanci sněmovny nabývají potvrzením svého mandátu ihned indexu vysokého a nepozbývají ho ani po ztrátě mandátu, leč činy nízkými a nečestnými.

46. Ženy nemají žádného pasivního volebního práva. Aktivní volební právo mají toliko ženy svobodné, sdružené v řádové neb laické náboženské řehole a ženy vdané, event. vdovy, které jsou rodičkami alespoň 5 manželských dětí; volební index žen řídí se v tomto případě indexem manželovým. Muž nebo žena, kteří byli pro vlastní dokázanou vinu rozvedeni soudně s druhým manželem, ztrácejí po dobu rozvodu veškeré voleb-

ní právo. Svobodným řeholníkům nebo řeholnicím, řádovým neb laickým, pokud nevystoupili z řehole nebo z ní nebyli vyloučeni, náleží vždy po patnácti letech náboženské služby zvýšení volebního indexu o jeden bod, duchovním pak i neřeholním, pokud je jim konfesně přikázána svoboda od ženy a pokud neopustili duchovního povolání, připočítává se mimo to do volebního čísla i počet let, ztrávených v duchovním stavu po kněžské ordinaci.

47. O vlastním i cizím volebním indexu může každý nabýti jistoty z listin. Známeli z listin volební index a volicí leta některé osoby, je určení volicího valoru snadné. Ukážeme to na příkladech.

Jedenadvacetiletý*) jinoch obecného vzdělání, třeba vojín, má při volbě 1 hlas. Má-li vzdělání střední, má při volbách 3 hlasy, tedy tolik, co prostý mladý muž v třiadvaceti letech. 50letý venkovan prostého indexu platí při nookratické volbě právě tolik, co 26letý muž s nejvyšším, akademickým vzděláním. 60letý sedlák s nižší hospodářskou školou a pochvalným diplomem své obce váží nookraticky tolik, co 50letý učitel téže obce se 7 nebo 8 třídami střední školy a 3 řádně absolvovanými ročníky nějaké vysoké pedagogické školy, předpokládaje, že studium na této škole je rozvrženo skutečně a prokazatelně na 3 léta.

*) Nepravíme, že jedenadvacetiletý člověk je plnoletý; ale i ten, kdo ještě je podroben výchově, musí se učit volit!

48. Někdo byl roku 1920 propuštěn z těžkého žaláře. Roku 1930 je jeho volicí rok 10, jeho starý volicí rok z roku 1918, kdy nastoupil trest, byl 22, protože 1896 byl propuštěn z těžkého vězení. Je tedy jeho volicí valor roku 1930, podle velikosti indexu, jenž mu náleží, následující:

$$V_1 = (10 + 22 - 1) = 31$$

$$V_2 = (20 + 22 - 4) = 38$$

$$V_3 = (30 + 22 - 9) = 43$$

$$V_4 = (40 + 22 - 16) = 46$$

$$V_5 = (50 + 22 - 25) = 47$$

$$V_6 = (60 + 22 - 36) = 46$$

$$V_7 = (70 + 22 - 49) = 43$$

To jest:

$$V = \text{nový rok} \times \text{index} \\ + \text{starý rok} \\ - i^2$$

Byl-li starý volební index menší než nový, dopadne volicí valor příznivěji. Pro starý $i = 0$ je $V_1 = (10 + 22) = 32$; pro starý $i = 1$ je $V_2 = (20 + 22 - 1) = 41$; pro starý $i = 3$ je $V_5 = (50 + 22 - 9) = 63$, atd.

Byl-li starý volicí rok = 0, t. j. byl-li někdo trestán těžkým žalářem v tomtéž roce po druhé, je volební valor nepoměrně horší; na př.:

$$V_5 \text{ je v 1. případě} = 25, \text{ v 2. případě} = 41.$$

49. Uvedené příklady stačí k poznání, že v nookracii se cítí každý vážen buď pro svá léta nebo pro své znalosti, pro svou poctivost nebo pro své polepšení. Mimo to se každý raduje z vědomí, že o příštích volbách bude znamenati více než do té chvíle, že může dokonce obdržeti i nějaký čestný diplom,

který mu zvýší volební index, že se může i sám snad ještě přičiníti o dosažení vyššího vědního a tím i volebního a mocenského gradu.

Nookracie neobyčejně podporuje touhu po přístupném vzdělání u celého národa, neobyčejně chrání každého před mravní rozpuštěností a nevázaností, a kromě toho činí zbytečnými instituce jako senát nebo horní sněmovna, protože věk i výchova vládne mnohonásobně již v nookratické sněmovně a nižších nookratických zastupitelstvech.

50. Námitka, že by si mohly jisté ústavy, školy a zkušební komise dělati snadno vlivné voliče svého smýšlení, neobstojí proto, že vedoucími na nich jsou příslušníci nejrozmanitějších politických stran a směrů, že k udělení čestného diplomu s volební výhodou je třeba všech hlasů komise, že ústavy konec konců nevědí, pro kterou stranu pracují, neboť kdo dnes smýšlí s jednou stranou, může zítra přejít k druhé atd. Budou-li tudíž tyto instance snad na počátku příliš štědré, naučí se brzy opatrnosti a přisnosti v kladení požadavků.

Způsob kandidování a voleb.

51. Nejsnáze je kandidovati samostatně nebo za některou stranu politickou do obecního zastupitelstva menší venkovské obce, protože náklad na takovou kandidaturu může býti velmi nepatrný.

Kandidovati ve větší městské obci vyžaduje nákladu většího. Pro širší zastupitelstva jsou k dispozici lidem s přednostním prá-

vem kandidovacím, jak o něm hned povíme, denní neb jiné listy, které jsou povinny uvádět řádně hlášené přednostní kandidatury v agitačním týdnu ex offio a pod trestem zastavení.

52. Všecky krajské noviny musí v agitačním týdnu uvádět kandidaturu každého, kdo byl do té chvíle členem některého obecního výboru na okrese a ohlásil samostatnou kandidaturu do o k r e s n í h o zastupitelstva.

Všecky noviny příslušné země musí v agitačním týdnu uvádět kandidaturu dosavadního člena některého okresního zastupitelstva kandidujícího do z e m s k é h o zastupitelstva.

Všecky listy musí v agitačním týdnu uvádět kandidaturu dosavadního člena některého zemského zastupitelstva, jenž kandiduje samostatně do s n ě m o v n y.

O s t a t n í kandidáti, pokud není jejich kandidatura přijata a oznámena některou stranou starou nebo nově se tvořící, musí sami najít způsob, jak by své kandidování uvedli voličům ve známost.

53. O z n a ě n í kandidáta, jemuž kdo při volbách odevzdává své hlasy, může se státi několikerým způsobem: odevzdáním kandidátky strany bez označení určité osoby, podtržením určité osoby na kandidátce některé strany, vložením lístku z novin nebo odjinud s podtrženým jménem kandidáta, strojovým vypsáním nebo domácím vytištěním jména kandidátova na prázdném volicím lístku.

Obálky i volicí lístky jsou předeepsány všude stejně veliké a stejně tenké a spolu co nejlacinější, aby volby stály co nejméně. Obálky a prázdné volicí lístky lze si — podle práva a potřeby — vyzvednouti na úradech v týdnu před volbami. O kandidátky tištěné musí se starati politické strany samy.

54. Nesnáz některého voliče může se spatřovati v tom, že si nemůže po libosti napsati na stroji volebního kandidáta, kterého si přeje. Třeba však uvážiti, že volič nespokojený s tolika tištěnými kandidátkami stran neb jednotlivců a hledající prosadit svého kandidáta, bude si vědět rady, jak ho napsati na stroji nebo vytisknout třeba pomocí vypůjčené tiskací abecedy. Konečně r u k o u p s a n í k a n d i d á t i se připouštějí též a bojí-li se někdo vyzrazení, může požádat jiného spolehlivého člověka, aby mu lístek napsal.

Volební boj a volební výkon.

55. Celý jeden týden před volbami je věnován oznamování kandidatur, volební agitaci a podávání stížností proti kandidaturám (kandidát musí býti v minulosti i přítomnosti prost těžkého trestání, v 30., pro zemi v 35., pro sněmovnu v 40. roce věku, domorodý; nesplnění těchto podmínek činí kandidaturu i volbu kandidáta neplatnou i kdyby stížnost podána nebo vyřízena nebyla.

Drůhý týden před volbami jsou noviny povinny zdržeti se pod trestem zastavení veškeré agitace a uveřejňují jenom rozsudky rychlých volebních soudů, od nichž není od-

volání, proti urážkám a pomluvám spáchaným v agitačním týdnu proti osobám a stranám; rozsudky tyto většinou mají usvědčeného pomluvače zbaviti vězením možnosti účastniti se voleb a mimo to přiměřenou pokutou vzíti mu pro podruhé chuť k volebním lžem. Volební lži podléhají žalobě a stíhání ještě celý rok po volbách a volební soud má právo odsouditi lhoutníka jednotlivce neb stranu k tak veliké pokutě, aby jejich lhavost byla pro příště na jisto zlomena.

55. Po oba týdny před volbami lze se ještě hlásiti dodatečně o zapsání do voličských seznamů, ano i bez tohoto zapsání, které bylo povinností úřadu, může každý voliti, prokáže-li listinami volicí právo v tom místě, kde se volba koná.

Ne přítomní v den voleb mohou své hlasy, s legitimací napřed vyjednanou na základě listin, zaslati poštou nebo po poslu, ovšem tak, aby nebyla porušena tajnost volby.

57. Tajnost volby je v nookracii pojištěna následující praksí:

Když přijde do volební místnosti osoba, která chce volit, konstatuje volební komise podle vlastních záznamů nebo podle přinesených listin definitivně její volební valor, jež si mohla sama vypočísti a který jí také musil býti oznámen Úřadem při vydávání volebních obálek a lístků; poté rozdělí komise volební valor na desítky a jednotky, odpočítá jednotky na obálkách holých, pak desítky na obálkách, na něž vytiskne doprostřed číslo 10, načež vhodí obálky, jež se přinášejí k vol-

bě již zalepené, do osudí. Poněvadž číslo 10 může vzniknout nesčetnými způsoby (při všech voličích od 30 let výše, při voličích od 24 do 30 let, mají-li přiměřeně vysoký index), není žádné obavy, že by se mohlo uhodnouti, kdo koho volil. Mimo to může ten, který odevzdává více hlasovacích obálek, voliti více než jednu osobu; dokonce snad tolik osob téhož nebo také různého směru, kolik obálek odevzdává. Ve velkých městech, kde je tisíce voličů a kde všechny indexy jsou čteněji zastoupeny, může se věc k vůli pohodlí zaříditi tak, že obálky s natištěným stejným volicím rokem padají do jednoho osudí a index přichází k platnosti prostě pouhým počtem volicích obálek.

58. Ježto volební okresy jsou dány stupněm zastupitelstva a ježto volby do zemí a do sněmovny neznají jiných volebních obvodů než země a stát, nepřicházejí při těchto volbách při sčítání hlasů rozdíly jiných okresů vůbec v úvahu. Volební okres nemá tu jiného úkolu, než sečítat hlasy obcí a zaslati je k dalšímu sčítání ústředí zemskému neb říšskému. Podle toho, o jaké volby jde, je hned nebo až dalším sčítáním rozhodnuto, kdo byl zvolen a či jména mají býti publikována pro příští volbu, která se koná za týden po první volbě.

Sčítání hlasů a rozdělení mandátů.

59. Protože počet členů každého zastupitelstva je pevně stanoven (sněmovna má 200 poslanců, zemská zastupitelstva po 100, okresní a

velkoměstská po 60, ostatní po 9 až 60), jsou po úplném sčítání hlasů zvoleni ti jednotlivci nebo ty strany, které obdržely největší počet hlasů. Na příklad: Při volbách do sněmovny obdrželo hlasy 3000 osob u r č i t ě jmenovaných (ať samostatně nebo na kandidátce některé strany) a 50 stran politických, které kandidovaly určité osoby nebo si reservovaly obsazení kandidatury určitou osobou pro pozdějšek. Po tomto zjištění sestaví se nejprve hlasy stran a samostatných kandidátů podle velikosti, poté v druhé řadě, rovněž podle velikosti, hlasy patřící pouze stranám, t. j. hlasy č i s t ě s t r a n i c k é (patřící říšskému předsedovi strany, který může tento svůj mandát propůjčiti komukoli a vzítí jej zpět, kdykoli uzná za vhodné), a hlasy, odevzdané již p ř i v o l b ě u r č i t ý m o s o b á m, ať samostatným ať straníkům. Při tom se udá jak u hlasů čistě stranických tak u hlasů, náležejících určitým straníkům, kolik hlasů zbývá ještě straně po odečtení toho neb onoho mandátu a spolu všech mandátů již dříve odečtených. Tímto způsobem se pokračuje, až se dosáhne čísla 200, načež se publikují jména zvolených s provisorním počtem dosažených hlasů a spolu s udáním, jde-li o poslance zcela samostatné či o poslance stran nebo o strany samy; u posledního poslance-stranika udá se též, kolik hlasů zbylo straně po odečtení mandátu čistě stranického a s ním všech uplatněných mandátů osobních.

60. Aby hlasy o prvních volbách ztracené nepřišly na zmar a aby každý mohl definitivně a v situaci již blíže určené stanoviti muže své

důvěry, konají se týden po prvních volbách v o l b y d r u h é, definitivní, při nichž každý podtržením osoby neb strany na seznamu publikovaných poslanců určí s konečnou platností, komu odevzdává své hlasy. Lístky i obálky obdrží každý lehce úřední cestou v počtu odpovídajícím jeho volebnímu valoru a odevzdá je před komisí způsobem udaným při první volbě.

Agitace se v tomto týdnu nepřipouští jiná než čísla obdrženými při první volbě nebo prostým ohlašованиеm programu nastávajícího poslaneckého působení.

- 61.** Jakmile se sčítají hlasy odevzdané při druhé volbě, oznámí se znova úředně seznam poslanců s jejich definitivními číselnými mandáty, kterými pak poslanci disponují v mezích ústavy po celé období poslanecké.

Ti poslanci, kteří by snad neobdrželi při druhých volbách ani jediného hlasu, zůstávají přece poslanci skutečnými, berou v čas zasedání odměnu a jezdí bezplatně po říšském území, jsou zpravováni o událostech a úmyslech parlamentu, mají v něm hlas poradní a právo slova, mohou informovat obecnost a vzdělávat schopnosti pro budoucí působení pronikavější.

Obdobně jako o volbách sněmovních koná se sčítání hlasů a rozdělení mandátů také při druhých volbách obecních, okresních a zemských.

Kdy se konají volby.

62. Volby se vůbec konávají první a druhou neděli v prosinci každého roku, aby na nový rok byla zastupitelstva a s nimi související představenstva hotova, sestavena a potvrzena. Volby jsou pateré a jejich účinky mají trvati celých pět let. Konati volby obecní, okresní a zemské před uplynutím období se nedovoluje a případné opravy voleb nemají vlivu na prodloužení období proti obecnému pravidlu. P o ř a d í p a t e r ý c h v o l e b je takovéto: První rok jsou volby do zastupitelstva obecního, druhý do okresního, třetí do zemského, čtvrtý do sněmovny, pátý rok se koná a to zvláštním nookratickým plebiscitem, volba presidenta republiky.

63. Z vykonávání mandátu ani poslanci ani jiní zástupcové lidu neodpovídají stranám, které také nemají moci o s o b n í m a n d á t někomu odnítí, nýbrž, alespoň mlčky, odpovědni jsou voličům, kteří jim k mandátu přímo dopomohli a kteří očekávají od nich práci pro splnění ohlášeného programu. Neposlušného straníka může strana potrestati pouze tím, že nebude při příštích volbách podporovati jeho kandidatury; jinak si nevěrného zástupce potrestá lid sám odnětím důvěry při příštím odevzdávání hlasů.

Ostatní věci, týkající se ještě nějak voleb, obsahuje kapitola třetí.

KAPITOLA TRETI

NOOKRATICKÁ MOC

a) Volba presidenta a jeho pravomoc.

64. O vládu v nookratické republice dělí se president s ministerským kabinetem, s výhradami, o nichž bude zmínka v dalších odstavcích.

Kandidáty presidentství je 10 mužů, jejichž výběr a oznámení se děje takto: 10 stran a samostatných jednotlivců, kteří získali při posledních volbách do sněmovny nejvíce hlasů, seřadí ministerstvo vnitra podle velikosti, při čemž udá u politických stran, který příslušník obdržel nejvíce hlasů, po případě, kdo je definitivním kandidátem strany,*) načež se, po předchozím zajištění souhlasu kandidovaných, úředně publikuje seznam kandidátů (desíti nebo méně, protože samostatní kandidáti nemají náhradníků) pro volbu presidenta, a to tak, že jdou za sebou sestupně jména osob podle velikosti jejich osobních mandátů, a toliko v závorce a slabším tiskem je u příslušníků stran udán také počet hlasů, jež obdržela celá strana. Eventuelní spory nebo protesty nespravedlivě postížených vyřizuje urychleně vrchní volební soud. Nejvyšší censorský dvůr má právo předem škrtnouti z kandidátní listiny osoby, o nichž je odůvodněné podezření, že mají samy nebo jejich strany úmysl pracovati

*) Je možno, že je to sám předseda strany, protože jemu patří všechny hlasy strany, jež nebyly při volbách odevzdány určité jiné osobě. Resignoval-li by nej přednější straník (předseda nebo jiný) na svou kandidaturu, nastupuje další dle velikosti hlasů atd.

k zrušení nookratických řádů, nebo které z jiné jasné příčiny jsou nehodny presidentského stolce.

65. Při první volbě presidentské podtrhne volič na kandidátním listě, který obdrží domů, jméno osoby, již odevzdává své hlasy. Ministerstvo vnitra oznámí ve středu poté, kolik hlasů obdrželi jednotliví kandidáti, a zároveň s tím vydá nové kandidátní lístky se jmény těch 3 kandidátů, kteří dostali při první volbě největší počet hlasů.

Při druhé volbě je povinen každý volič podtrhnout $2 \times$ toho ze 3 kandidátů, jemuž odevzdává své hlasy a jehož chce mítí presidentem bezpodmínečně a $1 \times$ toho z obou ostatních, koho by chtěl voliti, kdyby došlo k užší volbě mezi oběma kandidáty, kterých nevolí. Má-li některý z kandidátů nepodmínečně volených nadpoloviční většinu nookratických hlasů, je zvolen presidentem. Nedosáhl-li žádný z nich nadpoloviční většiny, přičtou se podmíněčné hlasy těch, jejichž volenec nepodmínečný dostal nejméně hlasů, k bezpodmínečným hlasům jednoho z obou kandidátů zbývajících a ten, kdo z nich má více hlasů takto sečítaných, je zvolen presidentem, druhý a ten, jenž při druhém počítání vůbec vypadl, vicepresidenty. Při náhodné rovnosti rozhodne mezi oběma kandidáty presidentství většina hlasů současně ministerské rady, ovšem hlasů, jež patří jednotlivým ministrům na základě posledních nookratických sněmovních voleb; při nahlédnutí rovnosti i na této straně rozhodne — což je normou pro podobné případy — minister-

ský předseda, jenž má pro ten případ o jeden hlas více.

66. Nový presidenti jeho prvý a druhý náhradník vykonají přísahu do rukou předsedy nejvyššího censorského dvora (podobně jako nové vlády a nově jmenovaní nejvyšší vojenští hodnostáři), načež poděkuje nový president starému presidentovi za práci vykonanou v uplynulém pětiletí. Kdo z obou náhradníků má v čas nutné potřeby fungovati jako úřadující místopresident, ustanovuje všemi hlasy současná ministerská rada; nemůže-li se dohodnout, rozhodne věc nookratická sněmovní většina.

67. President nookratické republiky má tuto pravomoc: Jmenuje svobodně vlády (po volbách nebo po demisi ministrů), ale tak, aby ministerský sbor obsahoval sám v sobě většinu hlasů národa při nejmenším počtu ministrů (normální způsob), nebo většinu hlasů při větším počtu ministrů, nebo aspoň aby byl kryt většinou hlasů celé sněmovny, mandáty ministrů v to počítaje. Počet ministrů nesmí býti menší než 8 a nesmí překročiti čísla 20.

President nemůže sice naříditi nové volby před koncem období, ale může v nouzi prohlásiti nejbližší zákonné volby za sněmovní a podle jejich výsledku dáti sestaviti novou vládu. Tohoto práva může užiti president v termínu voleb obecních, okresních a zemských, a volby tím pominuté konají se všechny teprve v nejbližším volném termínu potom následujícím, současně s volbou, která jest toho roku na řadě.

68. President nemůže sice propouštět definitivně nejvyšší úředníky civilní nebo vojenské bez souhlasu většiny v ministerské radě (předsedů nejvyšších soudů nemůže propouštět vůbec!), ale může i před dožádáním tohoto souhlasu poslati tyto úředníky na roční dovolenou, jestliže toho vyžaduje otázka jejich cti, politický zájem státu nebo obecná potřeba veřejné mravnosti.

President jmenuje všechny vyšší úředníky státu na návrh příslušných ministrů a může — na svou odpovědnost — odmítnouti potvrzení úředníka, v něhož nevěří, i kdyby měl přijmouti demisi některého ministra a přivoditi tím krizi celého kabinetu. Samozřejmě nesmí mít president na zřeteli zájmy své, nýbrž zájmy celku a třeba se mu vystříhati i nejmenšího stínu stranictví.

President nemůže sice zastaviti žádného soudního procesu bez souhlasu celé ministerské rady, může však v nouzi suspendovati soud na dobu až půl roku, aby si takový souhlas mohl opatřiti. Toto právo presidenta a vlády nezkracuje však ani dost málo kompetenci Nejvyššího censorského dvora, o níž bude řeč.

69. President může vrátiti bez potvrzení kterýkoli zákon, jenž nebyl přijat dvěma třetinami sněmovních hlasů. Teprve s třetím a dalšími odmítnutími je president povinen nabídnouti ministerské radě svou resignaci a požádati ji o jednohlasné dohodnutí o tom, kdo z obou náhradníků má býti jeho nástupcem v úřadě. Zákony presidentem odmítnuté nemají platnosti a nemo-

hou být znova projednávány po celou dobu, pro niž byl president zvolen, i když snad jeho resignace nemohla být přijata pro nedostatek hlasů.

Chce-li president kandidovati znova na presidentství, může to učiniti jen kandidováním do sněmovny; je však potřebí, aby na konci čtvrtého roku, před sněmovními volbami, nabídl svou resignaci a aby tato resignace nabyla platnosti jednohlasnou dohodou ministerské rady o tom, kdo z obou náhradníků bude jeho nástupcem až do presidentských voleb.

70. President i úřadující vicepresident požívá ve svém úřadě p o c t, vyhrazených všeobecným mezinárodním zvykem představitelům státní suverenity.

Jakmile president složí, po zvolení nového presidenta neb z jiné příčiny, svůj úřad, p o z b ý v á i h n e d p o s v á t n é h o c h a r a k t e r u a může být žalován i souzen ordinární cestou pro všechny činy a protizákonné akce, kterých se dopustil v době svého panování a které podle zákona nejsou promlčeny. Promlčují se všechny přečiny presidentovy teprve rok po jeho odstoupení a teprve tehdy je dáno na vůli dozorčí radě, aby jej kooptovala do svého středu, což může učiniti buď sama od sebe neb na jednomyslnou prosbu současné ministerské rady.

71. V době svého úřadování nemůže být president stíhán ž á d n ý m o b y č e j n ý m s o u d n í m ř í z e n í m pro jakékoli delikty. Dopustil-li by se však činů velezrádných, to

jest územního, peněžního, svrchovanostního neb osobního hrubého poškození státu, dále tyranie, porušování ústavy a zákonů, nesnesitelného nepotismu nebo vměšování se do věci řádné vlády, konečně těžkých deliktů proti veřejné mravnosti, spravedlnosti a občanské bezpečnosti, a není-li po uvážení všech eventualit radno odložití soudní řízení proti němu až na dobu, kdy nebude prezidentem, může jej Nejvyšší censorský dvůr republiky jednomyslným usnesením prohlásiti za sesazena a odevzdati řádným soudům. Sesazovací dekret, podepsaný třemi čtvrtinami členů dvora, nebo nebyli-li všichni přítomni, aspoň všemi aktivními presidenty nejvyšších soudů, nabývá okamžité platnosti, jakmile byl zaslán ministerskému předsedovi a všem ostatním ministrům, generálnímu inspektoru a ostatním nejvyšším vojenským hodnostářům, poslancům, zemským presidentům a náčelníkům okresních politických správ. V dekretu je zároveň stanoven nástupce presidenta, a to buď jeden z jeho náhradníků nebo ministerský předseda.

- 72.** Obdrže dekret, dá nejvyšší velitel branné moci, jménem a z rozkazu nového presidenta, oznámiti bývalému presidentovi jeho sesazení s vyzváním, aby se vzdal. Vzdá-li se dobrovolně, může se mu povolit doživotní vyhnanství s roční rentou a doprovodí se za hranice, jinak je zatčen a vydán trestnímu soudu, což se může státi také na vlastní jeho přání.

President republiky má jako každý občan

právo svobodného projevu mínění a může ho ve vhodné chvíli, aniž by urážel počestné občany, s prospěchem užití. Nicméně nemá takový projev, není-li spolu projevem vlády, žádného oficiálního významu, a prezident se bude mít na pozoru, aby žádným způsobem nezadával nejen své důstojnosti presidentské, nýbrž ani své osobní autoritě.

73. Na počátku svého úřadování může prezident vykonati dvouměsíční studijní okružní cestu po republice. Tato cesta bude mít ráz slavnostní a úřady a představení mohou užití své pravomoci k tomu, aby hlavě státu bylo připraveno slavné uvítání. Ostatní cesty a návštěvy po území republiky mají ráz soukromý, vítání při nich je pouze služebné neb zdvořilostní a dobrovolné.

Plat a požitky presidenta nookratické republiky jsou přesně vyměřeny a každému známy. Nejsou větší než příjmy nejvyšších úředníků státu, ale prezident má mimo to k dispozici letní a zimní residenci, presidentské i všechny státní dopravní prostředky a roční reprezentační a udržovací kvotu. K volnému použití nebo rozdělování nemá prezident žádných fondů a za úřední nebo poloúřední akty nesmí bráti žádných odměn.

Odstoupivší presidenti dostávají roční rentu ve výši platu nejvyšších státních úředníků a zasloužili-li se mimořádně o stát, může vláda rok po jejich odstoupení uspořádati dobrovolnou sbírku čestných darů v jejich prospěch a k jejich počtě. Sochy vyznamenaných pre-

b) **Ministři a poslanci.**

74. Ministři, nemající odborného vysokoškolského vzdělání ve svém resortu, nemohou vydati žádného ministerského nařízení většího formátu bez souhlasu celé ministerské rady nebo většiny odborných kruhů mimovládních a mimosněmovních.

Ministři nesmějí prováděti ve svém oboru osobních změn stranické povahy a na odpor kvalifikacím, a všichni nespravedlivě postižení mohou se domáhati nápravy u nejvyššího správního soudu, jenž prohlásí za neplatné změny úřadů, poškozující dosavadní držitele a neodůvodněné jasnou potřebou státu neb veřejnosti.

Ustanovování nových vyslanců (mimořádných ministrů) není vyhrazeno ministerstvu zahraničí a presidentu republiky, nýbrž především většině v ministerské radě, která v této věci má právo veta i právo pozitivních návrhů.

75. Jestliže ministerský sbor, který již při sestavování má míti smluveny hlavní směrnice vlády, chová sám v sobě většinu (a to je normální stav!), sněmovna nezasedá a poslanci neberou žádného platu. Mohou však konat soukromé porady v sněmovní budově, mají volnou jízdenku po všech tratích, smějí svobodně pořádat politické schůze a podrobovat kritice počínání vlády. Zatím vláda, jakožto soběstačná, může dělat zákony obyčejného významu, ovšem jenom jsou-li všichni členové vlády pro ně, nebo je-

li jich pro ně aspoň tolik a takových, aby reprezentovali svými mandáty většinu nookratických hlasů národa.

Z á k o n y m i m o ř á d n é důležitosti, jako jsou: zvýšení platů poslancům nebo ministrům, zavedení dočasné diktatury, vypovězení války, nebo uzavření příměří, různá opatření ve prospěch osob vládních nebo zastupitelstev, nemohou být přijaty žádným volným sborem, nýbrž musí býti, je-li pro ně většina ministerské rady, předloženy nookratickému všeobecnému plebiscitu a dosáhnouti $\frac{2}{3}$ všech hlasů.

76. Nemůže-li většina v ministerské radě získati menšiny pro některý návrh anebo odvolá-li se dvoupětinová menšina k veškerým zástupcům lidu, svolá ministerský předseda (se spolupodpisem presidenta) v š e c h n y č l e n y s n ě m o v n y a většina přítomných nookratických hlasů rozhodne pro nebo proti.

J e - l i n ě k t e r ý z m i n i s t r ů o b ž a l o v á n z protizákonných činů jako ministr, nepozbývá sice svého úřadu ani není povinen jíti k osobnímu výslechu, ale Nejvyšší správní soud má plné právo i povinnost soudit obžalovaného a vynésti podle pravdy i rozsudek, zbavující ho úřadu nebo ukládající mu mnohonásobnou pokutu za ochuzení státu. Prvý případ se týká všech činů nečestných, druhý všech způsobů vědomé nesprávnosti v zacházení se státními penězi. Ministr soudně sesazený nemůže býti už nikdy nejen ministrem, nýbrž ani poslancem, a jeho kandidatury jsou neplatné v kořeni, i kdyby se to z počátku přehlédlo. Jde-li o zločin, usta-

noví nejvyšší správní soud též odevzdání se-
sazeného ministra trestnímu soudu.

77. Ministři mají fixsní plat nejvyšších státních úředníků, k dispozici ministerské i vlastní dopravní prostředky a pevnou reprezentační kvotu, též nárok na to, aby výlohy úředních cest, kontrolovatelné Nejvyšším správním soudem, byly jim hrazeny ze státní pokladny. Přidělování peněz z dispozičních fondů, pokud tyto nebudou vůbec zrušeny, musí býti řádně vyúčtováno a podléhá kontrole Nejvyššího správního soudu. Ministři vůbec se nemohou za svého úřadování nijakým způsobem obohacovati na úkor státu neb přijímati dary od soukromníků neb od společností. Musí býti po složení svého úřadu s to podati uspokojivé vysvětlení soudu, jakým způsobem nabyli rozmnožení svého majetku.

Ku počtě ministrů, kteří vytrvali po celé období ve svém úřadě, uspořádá vláda (po roce zkoušky) dobrovolnou sbírku čestných darů; tato sbírka je na jména ministrů, nikoli na všechny dohromady a má býti projevem uznalosti těch, kteří je poslali jako svoje zástupce do sněmovny.

78. V nookratickém státě jsou všichni členové všech zastupitelstev vůči policejním orgánům svého zastupitelského území imunní a nemohou býti od nich ani zatčeni ani drženi v zajetí.

Obviněný zástupce lidu, nemůže-li jako poslanec býti bez vydání sněmovní většiny zatčen ani orgány říšské služby, může býti přes to souzen řádnými soudy a je-li odsouzen, ztrácí imunitu a podléhá trestu.

Členové zastupitelstev, alespoň poslanci, mají v čas zasedání, pokud jsou přítomni schůzím, nárok na odměnu za všechny dny zastupitelského zaneprázdnění i za dva dni před tím a dva dni potom. Kromě toho mají nárok na minimální roční plat státních zaměstnanců a na minimální dětské příplatky.

79. Mimo to mají členové zastupitelstev v celé oblasti zastupování právo používat zdarma vozidel státních, zemských i městských, pokud se jimi udržuje pravidelná a každodenní doprava osob.

Poslancům a jiným zástupcům lidu v nokratické republice jsou pod trestem ztráty mandátu zapověděny veškeré intervence za jednotlivé osoby nebo obchodní a peněžní společnosti, a všechna opatření, takovou intervencí vzniklá, podléhají novému projednání a novému potvrzení neb zrušení. Zástupci lidu smějí, ale jen zcela zdarma, intervenovat za stavy, třídy, společnosti neb náhodné skupiny lidí, o nichž lze předpokládati, že patří do oblasti jejich stavovské politiky alespoň v nejširším smyslu. Na intervence za jednotlivce a firmy, pokud jsou ve shodě se zákonem, jsou úřady a soudy.

c) Nejvyšší censorský dvůr.

80. Ačkoli bez nejvyšší výkonné neb zákonodárné moci, přece nejsilnější oporou a ochranou nookratické republiky je sbor soudců a jiných bezúhonných a vynikajících mužů, jimž náleží netoliko nejvyšší moc soudní, pokud jsou soudci z povolání, nýbrž i s r c h o v a n á m o c d o z í r a c í a n e p ř í m o vládní.

Č l e n y této nejvyšší dozorčí rady jsou: a) všichni aktivní presidenti nejvyšších soudů, b) všichni pensionovaní presidenti jmenovaných soudů, pokud chtějí užívat tohoto práva, c) všichni bývalí presidenti státu, pokud byli podle ústavy kooptováni do tohoto sboru a chtějí užítí této své výsady, d) aktivní generální inspektor branné moci, chce-li užítí svého práva. Presidenti nejvyšších soudů nemohou, byli-li jednou jmenováni, býti opět sesazeni a skládají nástupní přísahu do rukou p ř e d s e d y nejvyšší rady, jimž musí býti jeden z aktivních presidentů, nebo do rukou místopředsedy rady, jimž je vždy jeden z censorů čestných, to jest bývalý president některého nejvyššího soudu nebo bývalý president státní nebo generální inspektor armády.

81. Všichni členové nejvyšší dozorčí rady mají k d i s p o s i c i všechny pravidelné dopravní prostředky státu a neobmezené právo nahlédací do všech státních i vládních tajemství. Mají dále i jako jednotlivci čestnou přednost přede všemi občany vyjma státního presidenta a šéfa vlády, vůči nimž však nemají žád-

ných jiných závazků leda přátelské a zdvořilostní.

Nejvyšší dozorčí rada má ke své ochraně a na znamení svého výsostného postavení „gardu“, skládající se ze 2 pluků pěchoty, 1 pluku jízdy a 1 oddílu dělostřelectva, a nesoucí název: „Stráž Nejvyššího censorského dvora“ neboli „Stráž dvorní“, na rozdíl od čestné stráže presidentské, již tvoří prapor pěchoty a která má název „Stráž hradní“. Generál vrchní velitel „dvorní gardy“ nepodléhá nikomu jinému než předsedovi Nejvyššího censorského dvora, pokud reprezentuje většinu rady.

82. Dostanou-li se nejvyšším censorům do rukou dokumenty, které samy o sobě nebo ve spojení s jinými nenechávají žádné rozumné pochybnosti o tom, že nejvyšší zájmy státu jsou zločinně a nebezpečně poškozovány nejvyššími představiteli vládní moci (ministry, zemskými presidenty neb guvernéry, vojenskými hodnostáři) mohou, podobným způsobem jako bylo dříve řečeno u státního presidenta, sepsati sesazovací a zatýkácí dekret, toliko s tím rozdílem, že se vinníkům neposkytuje možnost exilu, nýbrž jsou vydáni k řádnému soudnímu stíhání, nad jehož provedením bdí nejvyšší dozorčí rada sama.

83. Nejvyšší dozorčí rada zasedá v budově, která po residenci státního presidenta je nejrozměrnější a nejvypravenější a nejvíce schopna vzbuzovati úctu k stáří, vzdělání, zkušenostem a občanským ctnostem, které

jsou v míře co možná nejvyšší representovány tímto ctihodným sborem, tvořícím a představujícím jaksi závěr a vyvrcholení nookratické myšlenky.

Nejvyšší dozorčí rada je totiž s e n á t e m v nejušlechtlejším smyslu slova, nezávislým na měnivé přízni mas nebo vypočítavé blahosklonnosti mocných, a sestávajícím z mužů, kteří mají hluboce vypěstěný právní cit a neobyčejnou znalost lidí i života.

84. Censoři n e m o h o u j i ž k a n d i d o v a t i n a s t á t n í p r e s i d e n t s t v í, protože jejich úkol jako sboru je důležitější a přednější. Je-li však dle jednomyslného názoru vlády třeba na nějaký čas diktatury, jsou kandidáty diktátorství pouze censoři, a lid nookratickým plebiscitem rozhodne zároveň o tom, má-li se diktatura na navrhovaný čas zřídit, i o tom, kdo má obdržeti diktátorskou moc. Diktátorem je zvolen censor, který obdržel ze dvou třetin hlasů národa, jež byly pro diktaturu odevzdány, největší počet hlasů, ostatní censoři tvoří d i k t á t o r s k ý p o r a d n í s b o r.

Po dobu diktatury je s u s p e n d o v á n a m o c s t á t n í h o p r e s i d e n t a, nikoliv však jeho čestné prerogativy a požitky. Po uplynutí diktatury je státní prezident uveden zase ve svůj úřad.

O d z n a k e m c e n s o r s k é d ů s t o j n o s t i je zlaté lemování střechy klobouku a dva vojáci censorského pluku, kteří jsou censorovi vždycky k ochraně. Mimo to provázejí censora dva detektivové, kteří jsou jeho pomocníky za všech okolností; ve zvláštních

případech může si censor mimo to najmout na účet státu a k odhalení velezrady dosta-
tečný počet detektivů soukromých s úřední
pravomocí.

85. Jsou-li censorům nabízeny úplatky, smějí
je, stejně jako všichni státní úředníci, i soud-
cové, za příčinou účinnějšího potírání korup-
ce na oko přijmout. Mimo to má stát nárok
na všechny úplatky slíbené a nové vyplacení
úplatků již přijatých, mohou-li ti, o jejichž
podplacení šlo, jedno nebo druhé prokázati
soudně a je-li ještě z čeho brát peníze. Pod-
placovaní mohou též, hlásíce hned případ ú-
ředně, fingovat prozatímně a ve shodě s nad-
řízenými úřady, příznivé vyřízení žádosti, a-
by vinníci byli co nejjistěji dopadeni a usvěd-
čeni. Úplatky připadají státní pokladně a uží-
vá se jich hlavně k stavění a opravování ža-
lářů neb ústavů pro lidi choromyslné a úchyl-
né. Usvědčení podplatitelé některého z cen-
sorů jsou trestáni smrtí a ztrátou veškerého
jmění, které pak připadá státu na účely právě
naznačené. Censoři, obdrževši úplatky, ozná-
mí do týdne věc censorskému sboru, který
odvede peníze do černé pokladny a ustanoví
se na dalším trestním nebo usvědčujícím po-
stupu proti korumpujícím.

86. Dopustí-li se přece i některý censor zločinu
pasivní korupce nebo jiného činu neslučitel-
ného s jeho výsostným postavením, je jedno-
hlasým usnesením ostatních censorů vylou-
čen z rady a vyloučení toto, publikované způ-
sobem vyloženým u státního presidenta, má
za následek soudní stíhání pro zločin a po-
trestání podle nookratického zákoníka.

KAPITOLA ČTVRTÁ

NOOKRATICKÉ POŘÁDKY

a) Nookratický stát a náboženství.

87. V nookratickém státě je náboženství považováno za nejpřednější a nejdůležitější poměr člověka.

Nookracie nedovoluje hlásati pozitivní ateismus nebo agnosticismus ani veřejně ani soukromě, protože by se tím stavěla proti rozumu a proti sobě. Právě tak zakazuje hlásati etismus čili mravnost zcela nezávislou na jakémkoli náboženství a dogmatu.

Náboženská vyznání mimokřesťanská jsou v nookratickém státě trpěna, pokud neodporují poznatkům přirozeného náboženství a pokud nejsou namířena k vysávání nebo rozrušování křesťanského lidu.

88. I lidé bez určité církevní příslušnosti (bezkonfesní) jsou povinni v příležitostech daných zákonem přisahati Bohu a nésti všechny následky tohoto nejvyššího potvrzení a dokládání.

Ríkati, že všechna náboženství křesťanská jsou stejné ceny, je v nookratickém státě trestné, protože odporuje rozumu a otvírá dokořán brány indiferentismu a náboženské vlačnosti.

Trestné je též urážeti církev i pouze trpěné nebo jejich sluhy vymyšlenými nebo neprokázanými fakty; odsouzení jsou trestáni vždycky pokutou, někdy i vězením nebo žalářem.

Rouhání Bohu, písemné i ústní, trestá se v nookrácii, je-li přímé a přičetné, doži-

votním těžkým žalářem, je-li n e p ř í m ě, žalářem jednoho roku. Doživotně odsouzený může býti cestou milosti propuštěn, choval-li se po 10 let vazby vzorně a vyslovil-li lítost nad svým zločinem.

89. Všichni pokřtění uzavírají v nookratickém státě sňatek k o n f e s n í; sňatky mezi k o n f e s n í, nevyhovující podmínkám kladeným oběma konfesemi, jsou neplatné; sňatek c i v i l n í uzavírají nepokřtění bezkonfesní nebo nepokřtění příslušníci vyznání mimokřesťanských; ú p l n á r o z l u k a, t. j. rozlučka spojená s právem uzavřítí nový sňatek manželský, není nikdy a nikomu dovolena před smrtí druhého manžela.

V š e c h n y d ě t i j s o u p o v i n n y choditi do některé školy do náboženství, děti bezkonfesní alespoň do školy, kde se systematicky vykládá náboženství přirozené v původní čistotě, jak je předpokládá i náboženství zjevené.

S e s m ě š ň o v á n í náboženství jako náboženství, p ř í t o m n é o b t ě ž o v á n í sluhů (kteréhokoli, i trpěného) náboženství trestá se těžkým žalářem od jednoho měsíce výše.

Nookracie trestá p o d v r a c e n í n a u k, které jsou základem mravního a společenského řádu a které jakožto primitivní a apriorní zásady jsou v praxi národů všeobecně uznávány.

b) Nookratická bezpečnost a soudnictví.

90. Nookracie nezná jiného soudnictví než odborné; poroty neexistují nebo mají hlas pouze poradní v pochybném případě a nijak neprejudikují právnímu přesvědčení soudců z povolání.

Při určování trestů je nookratická justice tím přísnější, čím vyšší je index nebo úřad odsouzeného a čím příkladnější měla být funkce, kterou zastával. Inspektor je více trestán než učitel a učitel více než obyčejný občan. Vojín, který má vynikati ukázněností, je více trestán než civil, dopustil-li se násilí, nepoctivosti neb nepočetnosti.

91. Nookratická spravedlnost není jednostranná a nástrojem politiky: ukáže-li obžalovaný, že některé analogické delikty nejasnější povahy (na př. tiskové, politické, transakční), ač dosti známé, v předchozích 10 letech stíhány a trestány nebyly, nastává soudu alternativa: buď stíhat také ony delikty dosud netrestané a přiznat poslednímu delikventu velikou polehčující okolnost; anebo, nehrozí-li státu a veřejnosti z takové liberálnosti škoda, prominouti pro tentokrát trest vinníkům všem a pouze oznámiti, že na příště budou činy toho druhu bez výminky stíhány. Justice jiná než zde popsána je nemorální a nepedagogická.

92. Trvá-li vyšetřovací vazba více než týden, a soud je pak přece nucen propustiti zatčeného bez odsouzení, je povinen hraditi

mu všechny škody, které mu ze zatčení vznikly, arci na státní útraty. Rovněž tak nahradí stát všechny škody a ztráty člověku, který byl justičním omylem, seznaným teprve později, odsouzen, pokutován neb žalářován.

Hlavním principem nookratického soudnictví je bezpečnost občanů dobrých a řádných a účinnost trestu na všechny rušitele mravnosti, řádu a pokoje.

- 93.** Kdo se chlubí promlčeným zločinem nebo přečinem, podléhá stíhání a trestání, tak jako by žádného promlčení nebylo.

Kdo podplatil státního úředníka*) a dosáhl toho, že unikl zákonu nefingovaným zákrokem podplaceného, není trestán, udá-li věc soudu. Naopak: Podplacený musí vrátiti celou sumu, kterou úplatkem obdržel, dvojnásob, a ještě je stíhán a trestán jako korupčník. Není však stíhán úředník, který žádosti podplacovatelově nevyhověl, i když snad sám k uplácení přímo vyzývá l.

Toto jsou všeobecné zásady nookratického soudnictví. Proti jednotlivým zločinům nastupuje nookracie jak následuje.

- 94.** Vrahové, v jejichž zločinu nebylo žádné čestné okolnosti, zmenšující přičetnost, tím spíše ti, kteří spáchali zcela vědomě a dobrovolně více než jednu vraždu nebo pokus o vraždu, jsou bez milosti trestáni smrtí nebo

*) Aby úředníci nebyli pokoušeni ke korupci, stará se nookratický stát o to, aby byli placeni za své výkony co možno nejštědřeji.

odnětím světla. Nookracii nutí k této praksi následující důvody t e o r e t i c k é i e m p i r i c k é: 1) v o l b a mezi životem těch, kteří jsou schopni vraždit nevinné, a životem p o c t i v ý c h lidí, kteří jsou dotud ohrožováni a ve strachu, dokud netvor nezmizí definitivně z říše živých, nebo není tak ochromen, aby již vraždit nemohl, i kdyby byl na svobodě. Ježto by podle přísného měřítka zasluhoval smrti již ten, kdo je k vraždě odhodlán, je zřejmo, že musí býti potrestán smrtí, když schopnost vraždit dokázal nevývratně skutkem. Právo společnosti zde vyslovené vyplývá z pudu sebezachování. 2) J e p r o t i m y s l n é, aby osud vraždícího měl býti lepší v případě, že se mu vražda zdařila, nežli v případě, že jej napadený v spravedlivé sebeobraně na př. nezhojitelně zranil. Námitka, že eventuelní zabítí nespravedlivého útočníka není trestem, neplatí, protože v plánu Prozřetelnosti je trestem opravdu. Také ta myšlenka je nepřipustna, že vražda má být jen tak trestána, jako součet jiných, nepoměrně menších zločinů než je odnětí života. 3) P o r u š e n í m r a v n í h o z á k o n a křičí neutišitelně po vyrovnání: život vzal — život dá! Nejde tu o pomstu na osobě, nýbrž o dosažení rovnováhy, jejíž opomíjení je samo nemravností a špatným příkladem pro jiné.*) 4) M i r i č k o v é nemohou vyvrátiti f a k t u, že ponechávání a neochromitelnost vrahů je nadějí jiných, kteří mají zločinné sklony, ale nechtěli by na jisto obětovati života nebo akční způsobilosti. Bylo by

*) Marsilianismus, ponechávající trestání výhradně Tvůrci a Zachovateli, je blud, jehož zálužnost nemůže být nikdy dosti zdůrazněna!

přímým podporováním vražednosti a výsměchem dobrým lidem, kdyby se trest smrti neb fyzické znemožnění zločinné způsobilosti vůbec odstranily. 5) Proti názoru nelidské a farizejské humanity, že účelem trestu je vždy jen polepšení delinkventa, lze postavit skutečnost, že odvážní a bestiální vražedci se ponecháním v n i t ř n ě nepolepšují (s tím počítali!), že společnost dříve jimi ohrožovaná musí pak platit ještě na jejich živění a hlídání, že stykem s jinými zločinci stávají se vnitřně ještě horšími a sami se své strany přispívají ke zhoršení jiných. Lze-li se přes to nadíti, že by se vrah nějakým dobře voleným trestem vnitřně polepšil (neboť o to jde!), pak se ještě nejspíše polepší hrůzou a jistotou smrti. Při tom zůstávají v platnosti všechny důvody pro hrdelné trestání, uvedené v bodě prvním až čtvrtém. 6) Přísná aplikace největšího trestu je d n e s m n o h e m n u t n ě j š í než ve středověku, protože namnoze zanikla neb ochabla víra v poslední věci, která dříve více a účinněji ovládala mysl. Kromě toho třeba dnes vzítí silnější zřetel k stanovisku těch, kteří neuznávají záhrobní odplaty, a odplácejí jim spravedlivou měrou již v tomto životě.

95. Z důvodů právě vypočtených, jmenovitě z posledního, nepovažuje nookratické soudnictví za spravedlivé, aby vrah mnohonásobný, nebo kvalifikovaný zvlášť zločinnou pohnutkou, nebo zvlášť ukrutný ke své oběti, byl trestán jenom jako vrah obyčejný, nýbrž trestá vrahy tohoto druhu opravou kvalifikovanou, t. j. zostřenou a bolestnější. Padělatele humanity po-

ukazuje nookracie na předešlé číslo a na to, že ona svou lidskost, kromě větší příz-
ně k nevinným, osvědčuje tím, že při-
pouští polehčující okolnosti při první vraždě;
že nežádá, aby vrah sešel zcela tak násilně,
zdlouhavě a bolestně, anebo, jak by bylo
spravedlivě, bolestněji než jeho oběť; že ne-
překvapuje vraha jako on překvapil svou o-
běť nebo své oběti, nýbrž dává mu čas
k vnitřní nápravě před odchodem na onen
svět; nevyžaduje na vrahu, jako on vyžado-
val na své oběti nebo obětech, aby umíraly
s nejtrpčím pocitem popravky nezasloužené a
k tomu od privátní osoby; že nedovoluje po-
mstu soukromníkům nebo trestání vinníka na
místě, nýbrž chrání ho až do úplného zjištění
viny; dopouští tím dosti často, že vinník není
pak ani vypátrán, tím méně usvědčen nebo
potrestán; nookracie nezapomíná, že otrlý
vrah má cit otupělý, že tudíž necítí ani zdale-
ka tak tortury, jako cítil své trápení nevinný
člověk jím vybraně utracovaný.

96. Nookratický stát trestá smrtí následující
zločiny proti rodině: dopadené vý-
robce, inserenty, prodavače i kupce všech
ochranných prostředků, jež mají zameziti ne-
bo přerušiti početí; ženy, lékaře, porodní a-
sistentky a kterékoli jiné vyhaněče nebo u-
smrcovače mateřského plodu, jestliže se jim
zákrok zdařil; chirurgy, národohospodáře, no-
vináře, poslance, spisovatele, profesory a u-
čitele, kteří přednášejí (nebo praktikují) nau-
ku, že k zachránění matky je dovoleno vědomě
usmrtiti dítě nebo že vůbec je dovoleno a rad-
no při manželském aktu zabraňovati přichodu

nového člověka na svět;*) matky neb otce, kteří utratili vlastní dítě nebo je tak pohodili, že bídně zahynulo. Při svém postupu a určování trestu má nookracie na zřeteli: a) že všichni tito zločinci svévolně a účinně podlamují sílu státu (jako prostředku!) a jsou mnohonásobnými a zákeřnými vrahy ne-li vždy hoto- vých bytostí, tedy aspoň člověčenství vůbec, b) že jen strach před enormními tresty dovede zabrániti těmto zločinům, které lze mnohem snáze zastříti a utajiti než jiné, a které od dopadených byly pravděpodobně spáchány již mnohokrát; c) že lidí takto smrti potrestaných není pro společnost škoda, protože jenom marně a neplodně ujídají chléb jiným lidem, kolektivu daleko užitečnějším. Majetek všech těchto provinilců, mají-li své potomky již slušně zaopatřené, připadá státní pokladně.

97. Nookracie trestá smrtí hlasatele a praktikovatele *e u t h a n a s i e* čili „dobré smrti“.

Nookracie trestá a popravuje ty, kteří z lo- č i n e m ž i v o t u n e b e z p e č n ý m z a v i n i l i z t r á t u ž i v o t ů (žháří, pachatelé atentátů a pod.).

Kdo přes výstrahy a varování zavíní z p u p n o u n e o p a t r n o s t í (na př. při jízdě autem, při provádění staveb a p.), že někdo přijde o život nebo je mrzákem, propadá polovic majetku státu, polovic ve pro-

*) Lidé neuvážliví nebo příliš uvážliví myslí, že by všechny tyto vlastizrádné činy stačilo trestati pokutami. To by znamenalo: „Stát bude žít, bude-li mítí p e n í z e. Mravnost a lidé jsou věci vedlejší.“

spěch rodiny postiženého a je mimo to odsouzen k doživotní donucovací pracovní.

98. Sebevrahy, jež se nepodařilo zachrániti, prohlašuje nookratický soud za bezectné a vystrojuje jim p o h ř e b h a n b y. Ti, kdo se pokusili o sebevraždu, aby ušli trestu za zločin nebo zasloužené hanbě, a byli zachráněni jenom cizím přičiněním, jsou po nálezku soudu týden v y s t a v e n i v k l e c i na soudním nádvoří, načež jsou posíláni na doživotní těžkou práci do státních podniků. Sebevrazi, kteří se nedopustili žádných jiných zločinů, nýbrž spáchali pokus sebevraždy z lehkomyšlnosti a bez cizího ublížení, jsou po trojdenní výstavě v kleci chováni doživotně ve zvláštních donucovacích pracovnách, kde je jim odňata příležitost k opakování pokusu. Ostatním, kdo sami změnili s e b e v r a ž e d n ý ú m y s l a přispěli podstatně k svému zachránění, s t í h á n í pro sebevraždu se promíjí.

99. S o d o m i t y a p e d e r a s t y trestá nookracie ponejprv ulicí, po druhé upálením; o b c h o d n í k y s d ě v ě a t y a pachatele násilného, ale přirozeného smilstva, doživotní těžkou práci, s v ů d c e p o d ř í z e n ý c h k skutku nepočestnému ztrátou postavení a doživotní donucovací pracovní.

N o o k r a t i c k á c e n s u r a zabavuje a bez procesu ničí vyloženou pornografii a pornoplastiku, trestá veřejnou nebo společenskou nemravnost velikými pokutami, žalářem, vystavováním v kleci; šířitele, případně i původce necensurovaných tiskovin, vyzývají-li

k nepočetnosti, posílá do donucovací pracovny.

100. Úředníci, kteří neoznámili do týdne přijatých úplatků, pachatelé velkých a rafinovaných podvodů na státu, na chudých, na soukromých majetnících, žháři, kasaři, lupiči pocestných, úmyslní osnovatelé velkých bankrotů, všichni, kdo se pokusili o vraždu nebo loupež většího rozměru, všichni, kdo se pokusili podplatit státní úředníky a byli vyzrazeni, jsou odsouzeni k doživotní těžké práci ve prospěch státu, případně též ke ztrátě jedné ruky. —

101. Lidé nemohoucí ani platiti dluhy, ani dokázati morální nezaviněnost úpádku, jsou ve zvláštních donucovacích pracovnách nebo zvláštními opatřeními přidržováni nookratickou justicí k tomu, aby pilnou prací podle svých sil, věku a povolání umořovali kus po kuse nedoplatky svým věřitelům. Ti z věřitelů jsou na radě dříve, jejichž pohledávky jsou dříve datovány nebo při rovném datu dříve vymáhány.

Kdo byli jednou trestáni pro útok na osobní neb reální bezpečnost, nešlo-li o sebeobranu, třebaš upřílišenou, jsou v nookratickém státě vyloučeni z práva nositi zbraň, kteréžto právo je tu jinak všeobecné.

102. Kdo byl již víckrát odsouzen pro krádež, podvod, násilí a podobné menší zločiny, které však velmi citelně ohrožují veřejnou bezpečnost, dosahuje-li časový součet

jeho trestů aspoň t ř í let, nebude již propuštěn na svobodu, nýbrž zůstává doživotně v státní neb soukromé donucovací pracovně. Mimo to již po prvním trestání pro čin proti bezpečnosti, jenž se neudál v sebeobraně, může jej strážník kdykoli prohlédnout a zakázat mu určitou cestu.

103. V nookratickém státě platí veliké pokuty všecky n o v i n y, je ž š p i n í něčí čest, neudávajícе bud' věrohodného pramene neb udávajícе pramen fingovaný, padělaný, lživý; jedna polovice pokuty, takto získané připadá postiženému, druhá fisku. Při zvláště těžkých zlomyslných ublíženích na cti podstoupí vinník trest veřejného zmrskání.

N a j a l a - l i s p r á v a l i s t u neb některý z redaktorů neodpovědná individua k falešnému zpravodajství a k vyrábění neb dodávání pomluv, jsou provinili souzeni pro podvod a zneužití novinářského vlivu, a trestáni žalářem, pokutou peněžitou, případně i zastavením novin.

104. Z a p r a m e n v ě r o h o d n ý nelze považovati žádný jiný pramen leč osobní, označený tak přesně, aby bylo možno zpravodaje, který nemluví pravdu, stíhati pro ukvapenost nebo padělání zpráv. Námitky žurnalistů proti takovéto oznamovatelské pečlivosti jsou liché a hodné zavržení. Právo člověka na čest je přednější než právo novináře na sensaci a pohodlí! Stát je hlavně k tomu, aby chránil bezpečnost života, statku a cti. Žurnalista má sice též právo podezřívat jako jiní lidé, ale jen tehdy, udá-li zaručené důvody, které

jej k podezřívání vyzývají a nezamlčí-li protidůvodů, které mu nemohou být neznámy nebo které mu přímo byly dodány.

105. Ženy nesmějí psát do novin a časopisů leč o životě rodinném a o módě, ovšem jen podle pravidel o nookratické počestnosti. Knihy smějí vydávati ženy vdané jen se svolením manžellovým, které bude vytištěno na titulní stránce knihy; ženy svobodné smějí tisknouti knihy jen s povolením svého konfesního představeného nebo, jsou-li bezkonfesní, s povolením okresního politického úřadu. Veškeru odpovědnost za knihy takto vydané přijímají na sebe ti, kteří k vytištění svolili. Přestoupení tohoto paragrafu trestá se pokutou tisíce jednotek peněžní měny ve prospěch nalezených a opuštěných dětí, a zabavením nákladu.

106. Aby se soudy neprotahovaly a útoky na veřejnou bezpečnost byly trestány co nejdříve, stará se nookracie o soudcovský dorost, soudcovskou morálku a klidné hmotné zabezpečení soudcovského stavu. Soudcové (a censoři!) mají plat aspoň dvakrát vyšší než jiní státní úředníci téhož indexu a analogického stupně, protože jejich práce je úmornější a delší a jejich svědomitost svrchované žádoucí.

Dobrovolným státním žalobcem může se v nookracii státi každý, kdo má potřebné vzdělání a je mravně bezúhonný, jestliže v některém případě a ze zvláštních důvodů chce zastávati tuto funkci.

107. Kritika poměrů ve vládě a ve sněmovně, v státní správě, v ekonomii, v soudnictví, ve vojsku a jinde není v nookracii bržděna žádnou c e n s u r o u. Obsahuje-li však tvrzení nepravdivá, smí proti ní státní zastupitelství zakročit t o l i k o s o u d n ě (nikoli zabavováním). Vyjímaje pornografii panuje totiž v nookratickém státě n e o b m e z e n á (ale odpovědná!) s v o b o d a p r o j e v u (slovem, tiskem, rozhlasem*), jejíž stinné stránky jsou vyrovnávány pravidlem, že za obvinění osob a stran jsou noviny odpovědny již při prvním uveřejnění, a nikoli teprve až jsou interpelovány. Nejsou však trestná podezření, pro něž se uvádějí důvody úměrně silné.

108. Těla utracených zločinců, pokud nejsou pochována samou popravou, spalují se v dohodě s Církví, v státním krematoriu, zřízeném právě za tímto účelem. Naopak, nesmějí býti upáleni muž nebo žena, kteří se zasloužili o nookratický stát a které by snad chtěli zpopelniti jejich příbuzní; nařídil-li si však někdo pohřeb žehem sám, zapovídají se jakékoli jeho veřejné oslavy. Co se týče k r e m a c e v ů b e c, nookratický stát při vymáhání popelných dluhů nikdy a nikomu neasistuje.

*) Nookracie nezná rozhlasového monopolu. I soukromníci nebo společnosti mohou mít koncesované v y s í l a c í s t a n i c e.

c) Nookratická sociální péče.

109. Nookracie hledí ze všech sil k tomu, aby se co nejvíce udržel a utvrdil prostředně zámožný střední stav různých povolání a aby se i chudina k této výši co nejvíce přiblížila. Nookracie je přesvědčena, že stát jakožto instituce celou svou povahou sociální má povinnost vytrvale pečovat o všechny stavy a že sociální soulad musí býti hlavní starostí každé vlády, jedním z hlavních předmětů každého zákonodárství a hlavním měřítkem každého veřejného podnikání.

Nookracie vychází ze zásady, že veliké podniky půdní (zemní, rybniční, lesní) musí se starat o proletariát půdní, veliké podniky obchodní a průmyslové (továrny, doly, velkoobchody, banky) o proletariát ostatní. Sociální soulad žádá též, aby střední stav zemědělský, měšťansko-řemeslnický a maloobchodní platil daně jenom mírné, proletariát žádné, bohaté stavy pak daně odpovídající absolutní velikosti jejich zisků. Ovšem i prosperita velikých podniků leží nookracii na srdci, ale těm pomáhá nookratický stát jen takovými ústupky, které se snáze snesou (slevami dopravními, ochrannými cly, obchodními smlouvami se státy), a zase jen potud, pokud jimi netrpí celková sociální harmonie.

110. Za tou příčinou je zřízen v nookratickém státě Nejvyšší sociální úřad, jakožto odbočka Nejvyššího Správního soudu, mající právo veta proti těm projektům mi-

nisterstev, jež ohrožují citelně sociální mír. Opatřování práce nezaměstnaným je povinností zvláštního nepolitického ministerstva sociální péče, které je v nejtěsnějším styku se všemi ministerstvy, jež mohou práci poskytnouti (na př. i s ministerstvem národní obrany), i s jinými podniky, jež hledají pracovních sil a chtějí dáti zaměstnání. Kromě toho má ministerstvo sociální péče své vlastní výdělečné ústavy, které ve velkém a lacino vyrábějí téměř veškerý státní dodávky a nevyžadují ani nepřetržitěho, rovnoměrného provozu; zde mohou beze škody státu pracovat ti, kteří jinde nemohli dostati zaměstnání, protože nookracie uděluje podporu nezaměstnaným jenom v té podobě, že jim dává nebo opatřuje práci, i kdyby to byla v krajním případě práce pouze okrasná.

111. V nookracii musí každý od 15 do 20 let býti již tak zaměstnan, aby měl nejnütnější výživu, přístřeší a oblek: buď jako učedník u mistra nebo u rodičů, též jako student u rodičů nebo živící se samostatně; nebo jako kandidát zemědělského a příbuzných stavů. Nemohl-li kdo do 15 let naléztí žádného zaměstnání, je povinen ihned se hlásiti u sociálního úřadu, který mu od té chvíle dává minimální zaopatření a buď jej umístí v některém státním podniku nebo mu najde zaměstnání u podniků soukromých nebo v ústavech, které si vytkly za účel zaměstnávatí za minimální zaopatření nezaměstnané po tu dobu, než jim najdou nebo než si sami najdou zaměstnání lepší. Stát a zaměstnávací ústavy stravují své mladé klienty samy a ve velkém,

tedy poměrně lacino. Za to umožňují těmto mladistvým pracovníkům, aby se v této době cvičili v těch druhích činnostech, které by jim později zajistily slušné živobytí. Pilným a učenlivým vychází zaměstnávací ústav zvláště vstříc a dopomáhá jim co nejdříve k dosažení řádného místa.

112. V 20 letech nebo později nastává rok povinné vojenské nebo sociální služby.*) Zaměstnanec místo, které na vojnu odvedení zaměstnanec do té chvíle drželi, je jim podle zákona rezervováno a zaměstnavatelé mohou si provisorního zástupce opatřit na čas ze státní zaměstnavárny. Také každému, kdo obdrží státní službu až později, započítává se rok, jež strávil ve vojenské nebo sociální službě, do počtu služebních let. Odvodní komise odvádí nejenom brance schopné vojenské služby, nýbrž i všechny syny nepočtených rodin (1—4 děti), kteří mají aspoň středostavovské živobytí po rodičích zajištěno nebo velmi pravděpodobno a nemají žádné těžké nemoci, pro kterou by nemohli vykonávat sociální službu. Tyto sociální odvedence přiděluje pak sociální úřad k roční pomocné službě početným rodinám (6 a více dětí), které byly odvodem jednoho nebo více synů poškozeny a zbaveny pracovní síly. Nesluší se zajisté, aby zdravé a mravné rodiny, zvláště zemědělské, byly vojenskou

*) Ideálnější by arci bylo, kdyby nookracie zavedla systém vojska dobrovolného, námezdného. I neměstnanosti by se tím pomohlo.

službou příliš zkracovány, zatím co málo početné by ještě těžily ze své chabosti a sešlosti.

Sociální odvedenci musí pracovat poctivě, jinak se jim sociální služba prodlužuje. Dá-li však sociální odvedenec šéfu přidělené rodiny tak velikou peněžitou náhradu, jaké si tento přál a není-li tato náhrada pod minimum státně ustanovené, je sociální vojín zproštěn služby po celou dobu, za kterou se vyplatil, t. j. po dobu služby nebo i po dobu záložních cvičení.

113. Po skončení neb zproštění od služby vojenské neb sociální má každý — pracuje-li zákonem předepsaný nejmenší počet hodin denně — právo alespoň na minimální zaopatření se strany státu, nebo na nad minimální zaopatření se strany jiných zaměstnavatelů. Minimální zaopatření rozumí se zde — na rozdíl od mladistvých pracovníků před vojenským věkem — nejenom slušná strava, oblek a přístřeší, jakých potřebuje dospělý člověk k svému živobytí, nýbrž i minimální přídavek na ženu a na každé dítě od narození až do dovršeného 15. roku, pokud nemá odjinud prostředků na jejich dostatečnou obživu a vychování. Kromě toho musí soukromý zaměstnavatel platit za každého zaměstnance aspoň tak veliké pojistné, aby zaměstnanec mohl, kdyby pracoval u zaměstnavatele od 15. do 60. roku, pobírat po 60. roce pensii, rovnající se dvojnásobné minimální mzdě jedné svobodné dospělé osoby.

114. Povinnost dávatí rodině zaměstnaného minimální a nadminimální zaopatření vyplývá pro stát a pro soukromé závody z této úvahy: Síla státu je v početné rodině a stát musí vynakládati vše, aby početné rodiny chránil. Nemožno mu to není, protože má daleko volnější pole činnosti než soukromníci, a bylo-li by mu to nemožno vinou prospěchářských skupin nebo skutečnou chudobou země, bylo by to znamení, že má býti likvidován nebo že má podporovat vystěhovalce do států jiných. Soukromé závody mohly by za to namítnouti, že oceňují jen práci a že jim není ničeho po rodině pracujících. Proti tomu třeba zdůrazniti, že početné rodiny zaručují ve výrobním a spotřebitelském celku dostatečný přílív spotřebitelů výrobků, bez něhož by závody musily konečně upadnouti, a že čím větší je nadminimální péče závodů o personál, tím oddanější a věrnější jsou pracovní síly a tím úspěšnější provoz závodu. Kromě toho jest vnitřní podíl dělníka na výrobku obyčejně daleko větší, než representuje minimální mzda vyplácená jen pro osobu zaměstnavatele. Ohromné zisky velikých závodů nesou velmi snadno rodinný plat i pojistné za zaměstnance, třebas tím budou o nějaké procento menší než ve státech kapitalistických nebo demokratických, malé závody pak rovněž unesou sociální břemeno, protože platí mnohem menší procento daní, mají dělníků málo a mohou je — jsou-li zdravé — z části nahraditi personálem domácím, rodinným. Konečně mohou všechny ohrožené závody,

kteře pro špatný odbyt jsou i nejmenší nad-
minimální péčí o zaměstnance vskutku příliš
zatěžovány, nepotřebné dělníky propustiti do
státní zaměstnavárny, kde musí býti přihláše-
ni dospělí všech stavů, kteří nemají v tu chvíli
minimálního zaopatření.

115. Ze nookracie žádá na soukro-
mých podnikách větší mzdu pro za-
městnance než na státu, je pochopitelno. Stát,
nechce-li utonouti, musí se ustavičně snažiti,
aby většině nezaměstnaných opatroval místa
u privátních firem, vyjma že by sám potře-
boval některých nezaopatřených — podle je-
jich vzdělání a schopností — pro plně hono-
rovanou státní službu. Udělujíc státní službu
dává nookracie za okolností jinak stejných
přednost nezaopatřeným před zaopatřenými,
starším před mladšími, členům rodin počet-
ných před členy rodin méně početných.

116. Ženy nesmějí v nookratickém státě za-
stávat žadné funkce v kancelářích
nebo továrních pracovných pod-
niků státních, veřejných a soukromých, kde
jsou nebo mohou býti zaměstnáni muži, vyjma
že by si již byly dobyly toho práva 10letou
preskripcí. U č i t i v e ř e j n ě a děti více ro-
din mohou ženy pouze svobodné, a to jen teh-
dy, jsou-li sdruženy v nějakou náboženskou
řeholi, řádovou nebo laickou, k společnému
bývání a společnému stolu. A d v o k á t k a m i,
s ženským kancelářským personálem, a pod
ženskou firmou, mohou býti ženy pouze pro
ženy, s o u d c i však nebo p o r o t c i ženy býti
nemohou. S v o b o d n ě ž e n y - l é k a ř k y

smějí léčit pouze ženy, nebo též děti do 10 let, nikdy však nesmějí samostatně provozovati chirurgické prakse. Vdané ženy-lékařky prakse nevykonávají.

117. Služba nemocným je v nookracii organisována tak, že nemají-li zaměstnávací podniky samostatných neb společných lékařů a lékáren, nemocní docházejí ošetření u lékařů a v lékárnách svého okresu; tito lékaři a lékárníci jsou za peníze okresu zřízení k všeobecné zdravotní službě a mohou býti propuštěni nálezem soudu, kdyby se ukázali strannými, nedbalými a nepřístupnými. Pacienti platí těmto lékařům a lékárníkům ze svého pouze sčítací peníz (jednotku platné měny).
118. Za 35 ev. za více let požadované státní služby dostává se vysloužilým plné státní pense, za 45 let (od 15 do 60) státní nouzové práce, s níž jest ekvivalentní nouzové samozaopatření bez placení pojistného nebo ztráta starobního zaopatření ze samostatného hospodaření, dává stát nouzovou pensí, rovnající se dvojnásobku minimálního zaopatření. Všem, kteří byli činni v soukromých podnicích, vyplácí stát takovou pensí, jaká na ně připadá podle počtu let ztrávených v jednotlivých službách a podle výše k pojistného, které za ně bylo placeno různými zaměstnavateli. To znamená: Byli-li dílem vždy zaopatření toliko nouzově (ať u státu ať doma) anebo pozbyli úspor výnosného samopodnikání nějakou nehodou, dílem placeno za ně pojistné nad-minimální, dostávají pensí o tolik větší než

nouzovou, o kolik jim ji zlepšují leta nadmi-
mální služby. Byli-li dílem sami podnika-
teli, kteří si něco uspořili, dílem pracovali ve
prospěch závodů jiných, dostávají pensi jen
za leta, která sloužili, a podle zaplaceného
pojistného, jaké si byli vyjednali se zaměst-
navateli.

119. Kdo byl přistižen bez platné
legitimace o tom, že má alespoň mini-
mální zaměstnání, které stačí na výživu, oša-
cení a bydlení jeho i jeho rodiny, je dodán na
tři měsíce do státní donucovací pracovny,
kde se mu ukládají práce, jejichž výtěžek by
stačil na něho i na jeho opuštěnou rodinu.
Propuštěný z polepšovny je povinen, neví-li
dotud o žádném zaměstnání, ihned se hlásiti
v státní neb privátní zaměstnavárně o práci.
Byl-li kdo p o p á t é přistižen, že nemá (ani
u sebe ani doma) zaměstnanecké legitimace,
je odsouzen, nemůže-li dokázati, že před tře-
mi dny ještě zaměstnání měl, k doživotní do-
nucovací pracovně, leč by se nikdy nebyl
provinil žádným způsobem proti bezpečnosti
majetku. Donucovací pracovna není podni-
kem pasivním, nýbrž je tak vedena, aby se
vydržovala sama sebou a aby práce v ní vy-
konaná živila pracovníky, dozorce i rodiny
obojích. Kdežto však státní zaměstnavárna je
ú ř a d, je donucovací pracovna ústav trestný
a lidé tam pracující jsou zbaveni svobody.

120. N á k l a d n a s o c i á l n í p é č i, který je
nemalý, opatřuje si nookratický stát následu-
jícím způsobem:

Š e t ř í v š u d e, kde šetrnost není děláním
dluhů a rozhazováním. Zákonodárné a vládní

sbory, diplomatická zastoupení a zahraniční propaganda jsou honorovány slušně, ale ne přepychově. Při státních stavbách a instalacích, vybavování vojska a státních ústavů, při státních opravách a dodávkách hledí dohlédací orgány, eventuelně sami censoři na to, nedějí-li se v ničem a nijak podvody, úplatky, umělá zdražování, nadržování dražším dodavatelům a jiná nejrozmanitější odírání státu. Úředníci, kteří mají v rukou státní sociální peněžnictví, nejsou (vyjma premie za vysoký výkon) nic více placeni než jiní státní úředníci s týmž indexem a hodnotným stupněm. Zločiny spáchané na státním a každém sociálním jmění jsou trestány jako velezrada. Státní majetek je obhospodařován obchodně, svěřován podle největších nabídek a pod kaucí na nemnoho let, odbírán co nejdříve jednomu nájemci, jakmile jiný nabídne a zaplatí neb zajišťí na svých objektech nájemné větší.

Tímto způsobem jakož i propuštěním jistých sfér starostí zpět do rukou více méně privátních (škola!) získává nookratický stát obrovské peníze, které v obyčejných demokraciích nebo zkrachovaných monarchiích mizívají zcela pravidelně v kapsách přátel lidu.*)

*) Angličan Hilaire Belloc napsal nedávno v jednom bruselském přehledu: „Ve všech západních státech je dnes situace přibližně stejná. Státní rozpočet nemůže býti udržen v rovnováze, leč daněmi dosahujícími bláznivé výše. A je příznačno pro naše centralisticko-plutokratické poměry, že občan platící daně nemá možnosti dovědět se bezpečně, kdo ty peníze vlastně dostává.“

121. Druhou polovinu nutného státního nákladu zjednává si nookracie tím, že má při ukládání daní zřetel k skutečné a nikoli procentní újmě platícího. Člověk, který z 1 tisíce musí dáti deset procent, trpí daleko větší újmě než jiný, který musí dáti rovněž deset procent, ale ze 100 tisíc. Čím bohatší člověk, tím méně cítí úbytek svého jmění, srovnáme-li jej s jiným, méně bohatým, který by v procentech platil totéž. Předpokládá-li se tudíž, že alespoň dvojnásobek životního minima rodinného je vůbec nezdaněný, není nespravedливо, aby stát, který žádá na majiteli prvního nadminimálního tisíce daň 10procentní, žádal na milionáři daň 50procentní, a žádal-li na prvé obět 50procentní, aby uložil milionáři obět 95procentní. Komu z 1 milionu zbývá pět set tisíc, má se pořád lépe než komu zbývá z 1 tisíce devět set, právě tak jako je lépe míti z jednoho milionu padesát tisíc než z 1 tisíce pět set. Podle výše potřeby státní a podle stupnice sestavené v smyslu právě naznačeném vybírá nookracie daně z příjmů, z výdělků a dědictví, a tak nejenom že snadno shání peníze na státní rozpočet každého roku, nýbrž i prokazuje společnosti také tu neocenitelnou službu, že zabraňuje shromažďování přílišného kapitálu v jedné ruce.

122. Nookratický stát má snahu a vštěpuje ji také svým občanům, nevydávati v cizině vzácných kovů, drahokamů, uměleckých předmětů vysoké ceny leč v krajní nutnosti. Jedná-li se o dovoz žádoucího cizího zboží do

země, neplatí nookratický stát zlatem, nýbrž buď d e v i s a m i, koupenými na domácím trhu od domácích lidí, nebo z b o Ź í m, jež je určeno pro vývoz.

Také z a h r a n i č n í c h p ů j č e k nečiní nookratický stát jinak než výminkou, že dluh bude zapraven domácím vývozním zbožím, surovinami neb výrobky průmyslovými. Ostatně nookracie se půjček zahraničních co nejvíce vystříhá, protože stát je „společnost dokonalá“ a nemá umenšovati svou suverenitu a soběstačnost peněžní závislostí na zahraničí.

123. Nookracie považuje za svou povinnost bojovati proti škodlivým k a r t e l ů m. Nepomáhá-li nic kartelový zákon a tvoří-li se t r u s t y, dohlíží nookracie velmi přísně na trustové hospodářství. Neméně pečlivě dozírá nookracie i na hospodářství b a n k. Její snahou je starati se vůbec všemi prostředky o to, aby žádná ze složek hospodářských nebyla z h o u b n é p ř e v a h y nad ostatními.

124. Na divadla, biografy, slety, turnaje, cirkusy, kongresy, krematoria, banky a podobné podniky nedávají se v nookracii žádné s u b v e n c e ze státních peněz nebo z obecních a jiných přírážek. Banky se musí sanovat samy ze soukromého majetku úředníků a to i po termínu určeném k vyrovnání, jestliže stát, pozorný ke zjišťování dobře uložených majetků bývalých bankovních zaměstnanců, objeví jejich platební schopnost. V případě, že by šlo o ožebračení buď úředníka neb vkladatele, považuje se toto druhé za zlo větší.

Sanování z peněz veřejných není dovoleno, protože by to bylo léčit bolest bolestí a podporovalo by to zločinnost.

125. Divadel a jiných uměleckých zařízení nechce nookratický stát sanovati ze státních peněz proto, že poplatníci nemají žádného přímého a opravdového vlivu na určování umělecké produkce těchto ústavů. Zde jako při sanování bank byla by porušována matematická spravedlnost a kromě toho by se často uměle udržovaly při životě instituce, které mají přirozeným orčelem zajít a býti vystřídány jinými, vzešlymi z nových duševních potřeb, čerstvějšími a životnějšími. Eventuelní škoda tak se přiházející je vždycky menší než úhrnný prospěch.

126. Nookratický stát netrpí žádných potravních monopolů a sám přímo opatřuje laciné zásoby pro vlastní zaměstnárny. Podobně i jiné podniky samostatně neb společně vydržují vlastní stravovny, aby tím jistěji mohly poskytnouti zaměstnaným i jejich rodinám jednak výživu, jednak i co největší nadadminimální mzdu peněžitou.

Nookracie trestá velikými pokutami hostinské, kteří nalévají lidem, u nichž pozorují již stav podnapilosti. Objednávky, učiněné v stavu podnapilosti, jsou neplatné a ztráty tím vznikající jdou na účet hostinského. Všichni opilci, dopadení v nepřičetném a bezvládném stavu a potřebující cizí pomoci, aby se dostali z dosahu veřejných nebezpečností, obdrží ku probrání a na pamětnou 25 ran od policejních zřizenců, kterým přidali

práce. Usvědčeným ze zaviněného a předvídaného úplného opilství se snižuje na celý rok index o 1 bod.

Nookracie zapovídá hry, které by byly s to přivést na mizinu nebo degradovat některý stav. Prohry takového druhu jsou neplatné, i kdyby prohrávající s nimi souhlasil, a státní zástupce se stará, aby výherce vrátil sumy, které soud vzhledem k stavu prohrávajícího uzná za nadměrné a přílišné.

127. Ačkoli nookracie nevěří v socialismus,*) uznává bez obalu plné právo dělných tříd, domáhati se zlepšení svého postavení podle zásad spravedlnosti a ve shodě s primitivními základy, které nookratická praktická sociologie postavila. Nookratický stát sám nečiní sice z nejchudších tříd třídy privilegované, ale hledí vůbec věci obecně potřebné zpřístupnit v nejnižší kvalitě všem vrstvám obyvatelstva, které nestojí o přepych.

Na př. dopravní prostředky pronajímá nookratický stát společně, které při nejnižších dopravních tarifech nejnižší třídy nabízejí největší nájemné, jež není pod minimum a platí se předem. (Pensi ovšem dopravním zaměstnancům veškerých státních linek zaručuje neb vyplácí stát!)

Podobně chová se nookratický stát ve všech případech analogických.

*) Chesterton napsal onedny ve svém týdeníku pravdivou větičku: „V proveditelnost socialismu věří jen hloupý volič, který je právě jen tolik vzdělán, aby spolkl myšlenkovou břečku, kterou mu předkládá tisk.“

d) Nookratický stát a národnosti.

128. V nookratickém státě není národního šovinismu. Tento je přežitek barbarských dob, starověku, pohanství a opětované jejich renesance. Pokud jej nalézáme u křesťanů, není křesťanský. V tom případě je křesťanství těch národů a jednotlivců, kteří smýšlejí šovinisticky, křesťanství nedokonalé, kusé, zmrzačené. Stát nemá žádného práva ani povinnosti, starati se zvláště o určitý národ. Stát je prostředek právní a vnější ochrany, aby obyvatelstvo mohlo žítí vyšším účelům. Toto se vztahuje na všechny národy v hranicích státu. O svůj život národní se musí národ starati sám, státu po tom nic není. Není-li některý národ sám v sobě a v mezích obecně platných zákonů s to, aby žil, je hříšné takový národ podporovat v demoralisaci tím, že se mu nadřžuje.

129. Reč státní musí býti tudiž neutrální, mrtvá nebo umělá. Právě státní neutralita, zde jako ve všem ostatním, uspoří občanům tisíce podnětů k nespokojenosti a k vzájemnému oslabování.

Je směšno státně nadřžovati hospodářství určitého národa. Tím jeho nemravné dávání přednosti všemu cizímu se nezabrzdí, nýbrž jen utvrdí. A ať zahyne, nenaučí-li ho ani nebezpečí držeti se hesla: Svůj k svému!

O školsství se musí starat národ, nikoli stát. Namítne-li se, že se tím vydává stát, třebaš většinový, v pospas houževnatější

menšině, ač má podle demokratického principu většiny moc tomu předejít, je to námitka lichá. Nemá-li národ chuti starat se o své bytí jinak než státními prostředky, nemá práva ani na život ani na ochranu. Za druhé, stát nemá jako takový žádné etické pohnutky nadržovat jednomu proti druhému, byť to bylo i jen v řeči nebo ve škole.

130. Ať se nevytýká, že podnikáme morální atentát na vlastní národnost a ať se neukazuje na ohrožující chování „protinároda“! Nikoli!! Zvláštní státní ochrana určitého národa je jeho zlem a národ se může ubránit zpupnějším protinárodu jenom mravným životem, vědomím poctivého práva, prostředky se obrany soukromé, po případě i počtem a kvalitou.

Je povinností vzdělavatelů národa, vychovávat jeho členy k tomu, aby se neodcizovali sami sobě vlivem protinároda. Nechtí-li to pedagogové dělat nebo neumějí-li to, nemají-li to děti dáno již v kolébce, je marná ochrana státní. Právě naopak: ona to je, která národ uspává, nepečujíc o vychovávání vnitřní, zanedbávajíc pěstění vůle, a hlavně nepopřávajíc stálému nebezpečství, tomuto nejlepšímu učiteli, příležitosti, aby o n o vychovávalo, povzbuzovalo, sílilo a ocelilo, dohánělo k napětí sil a k obětavosti.

Není-li stát modlou (jako že není!), není ani národ nejvyšším bohem nookratického státu!!

131. Nookratický stát se proto varuje užívati slova národ a národnost. Zná jen slovo o b-

č a n, a toto slovo mu dává větší pevnost než sebe umělejší narovnání mezi národem většinovým a menšinami. Stát není k tomu, aby si národ většinový nebo menšinový na něm vyléval zlost, když mu není něco po chuti. Tato ať se vybíjí, je-li toho třeba, mezi patrioty, nikoli mezi občany, mezi národy, nikoli mezi státy. Žádný občan státu nesmí mít odůvodněné stížnosti proti státu, což je možné jenom naprostou rovností všech národů před státem. Stát nesmí projevovat zcela žádný zájem na tom, co je ve prospěch té nebo oné národnosti. Tím by se olupoval o sympatie národností jiných a připravoval si nekořečné nesnáze v politice vnější i vnitřní.

132. Tento názor na stát a národnost je doporučen stokrát z k u š e n o s t í a je zlou věštbou pro budoucnost národa, který staletým úsilím a záviděníhodnou houževnatostí se domohl státní samostatnosti, jestliže začíná používat ujařmovacích metod svých bývalých nepřátel a holdovat depopulačnímu systému rodinnému v té bláhové domněnce, že se už není třeba strachovat o příští „národního státu“. Národ takto soudící přestal z d r a v ě ž í t í! Právě okamžik jeho největšího úspěchu stává se mu osudným, protože ho zbavuje síly, kterou se probil. A není nic tak tragického jako šílenství radosti nad získanou svobodou, které se hned zneužívá a na kterou se hned hříšně spoléhá! Pozoruhodné je, že lidé, zalykavší se láskou k vlasti nejčastěji anebo lpějící na jejich krásách a statcích nejkřečovitěji, neumějí nic jiného, než hnáti národ přímo do záhuby a podporovat vše, čím jiní přispívají k těmž

hroznému konci. Nám, kteří netyjeme z národní modloslužby, nezbývá nic jiného, nežli buď se spravedlivě radovat z úbytu špatného a neduživého plemene, nebo se chopit nookratických prostředků na zatržení činnosti kazilidů a neužitečných obdivovatelů domácích těl.

133. Samozřejmě je nookracie zaujata i proti vlastnilům nezištným sice, ale unylým a p ř e c i t l i v ě l ý m. Nookracie se nedá másti teoriemi o vyživání národa v hranicích vlastního státu, ježto takové účelosloví není obsaženo ani v pojmu člověka ani nebylo oznámeno žádnou autoritou nadlidskou. V účelu státu není nic o vyživání určitého národa ve státě, nanejvýš patří k němu rovné vyživání všech národů žijících na území státu. Vyživací doktrína povstala, to jest, byla vymyšlena teprv dodatečně, a bylo by nebezpečno spoléhat na její ochranu za všech okolností a ve všech dobách a zejména omlouvat jí nevraživé chování občanů privilegovaných vůči spoluobčanům, kteří neměli toho štěstí naroditi se jako členové „státního“ národa.

134. A b y s e n i k d o n e m ý l i l: Nookracie nejen neoslabuje národního života nejdodomodějšího národa, nýbrž je i věčnou obžalobou všech útisků a křivd, páchaných v minulosti „národními státy“ na národech malých a roztržitých, stejně jako nenávidí násilností, páchaných pod různými záminkami d n e s a v ž d y c k y, d o k u d n a m í s t o b r u t á l n í c h m o n a r c h i í a d e m o k r a c i í n e n a s t o u p í s t á t n o o k r a c i e

kratický, řízený bezpodmínečně rozumem a
spravedlností!

- 135.** Strany, které z národnosti a rasové příslušnosti dělaly doposud politický chlebíček, nebo docela filosofii, právo, mravnost a náboženství, nemají se proč znepokojovati. Právě nookracií jim přibude práce, která bude nezištná a užitečná. Dokonce může jejich sen o absorbování protinárodů míti daleko více naděje, protože jenom ustavičné státní provokování těchto vedlejších národů je s to, udržeti jejich nesmiřitelné národní sebevědomí a nebezpečnou touhu po „připojení“. Ačkoli nookracie nemá žádného zalíbení v myšlence záludného příměří, má právo ukázati na to, jak zbytečné je zděšení politických vlastenců, kteří nic tak nemají na zřeteli, jako blaho vlastního národa, pokud je zdrojem jejich osobního hmotného prospěchu.

e) Nookratický stát a vzdělání.

136. Školský monopol nookracie zahrnuje jakožto nehodný, nedůstojný člověka a směšný. V nookracii není žádných škol státních v tom smyslu, aby je stát zřizoval, nakládal a řídil. Školství nookratického státu je veskrze svobodné, a v hlavní věci, v způsobu, obsahu a rozsahu vyučování neb vychovávání není podrobena žádnému poručníkování zevnitř.

Ale program škol musí být veřejně znám a jeho dodržování, pokud nebyl odvolán nebo změněn, podléhá státnímu doзору a má za následek různá státní opatření. Na konci každého roku vydá úřad správě školy státní potvrzení o dodržování programu. Nelze-li programu dodržeti a ví-li se to předem, musí se včas oznámiti změna programu, aby bylo možno dáti na konci roku potvrzení o dodržení nového programu.

137. Úřady, firmy a jiné instance zkoušejí v nookratickém státě také samy různé uchazeče o místa, aby se přesvědčily o jejich schopnostech a mohly si vybrati. Tím jsou vyloučeny eventuelní chyby škol a zaručuje se zdravá konkurence škol, které jsou pak také nuceny se snažiti, aby aspoň v něčem vynikaly nad jiné.

Ve všech systematických školách a vychovávacích ústavech veškeren personál školský a učitelský platí stát jednou polovinou platu podle výše volebního indexu učitelů, předpokládaje, že rodiče neb děti, ústavy neb korporace si vybrali učitele

určitého stupně dobrovolně a přijali tím na sebe závazek, platiti druhou polovinu platu sami. Nechtějí-li rodiče hraditi díl učitelského platu na ně připadající a nechce-li žádná škola učiti jejich děti zadarmo, obdrží na žádost povolení úřadu, aby směli učiti své děti doma.*)

Přijímání učitelských sil děje se na první třiletí p r o v i s o r n ě, pak, není-li námitek, d e f i n i t i v n ě. Pensi platí stát po uplynutí předepsané služební doby c e l o u.

138. Podmínkou pro první zahájení školního provozu je předepsaný minimální počet žáků, kteří jsou přihlášení: pro jednu obecnou, měšťanskou nebo střední třídu, nepřipadá-li na ni průměrně více než jeden učitel, vyžaduje se aspoň 20 žáků, pro 1 vysokou školu (fakultu) aspoň o 8 profesorech: 160 posluchačů. Chtějí-li se profesori spokojiti se státním platem úměrně menším ($\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$), stačí 80—40 posluchačů.

Podmínkou pro zachování státně uznané školy je, že se předepsaný minimální počet žáků nezmenšil, nebo že dosahuje u nižších škol aspoň 10 žáků pro 1 třídu, a učitelstvo nečiní nároku na víc než polovinu státního platu.

139. V nookratickém státě je nucená návštěva některé obecné školy od 6 do 12 let. Stát propůjčuje za tím účelem

*) Povinnost rodičů učiti vlastní děti je povinnost primární. Chtějí-li ji plnit, nemůže jim v tom nikdo bránit. Stát smí nanejvýš dozíratí k tomu, aby rodiče svého úkolu nezanedbávali.

skupinám místnosti a platí veškery školní pomůcky. Propůjčuje také dostatečný počet účelně zařízených místností různým školám měšťanským, středním neb vysokým, pokud o ně žádají a mají minimální počet žáků; tyto školy jsou však samy povinny budovy neb místnosti udržovati a opravovati, jakož i starati se o opatření vyučovacích pomůcek a zařízení. To lze učiniti buď vybíráním přiměřeně vysokého školného neb zakládáním školských fundací, dary jednotlivců nebo korporací, dobrovolnými sbírkami mezi příznivci školy, štedrostí samého ústavu, zřizováním pensionátů a p. Vybírati nucené daně neb přirážky na školy není dovoleno ani zemím ani okresům ani městům neb venkovským obcím.

140. V době od 12—15 let, důležitých pro vypěstění charakteru a získání zručností, nesmějí děti býti posílány na práci nádenickou nebo k stálému zaměstnání výdělečnému mimo dům a dohled otcovský neb vychovatelský, nýbrž buď navštěvují některou školu nebo pomáhají při práci rodičům nebo jsou vychovávány v asylech, náležitých soukromým společnostem výchovným nebo Sociálnímu Úřadu.
141. O zdravotní bezpečnost pečuje stát pouze ve školách obecných, protože ty jsou do jisté míry nucené. Ve školách vyšších dohlíží jen na nejnutnější bezpečnostní opatření, protože ty jsou dobrovolné, žáci jsou vyspělejší a zběsilá hygiena průměrně více škodí než prospívá.

Nookratický stát n e n a d r ž u j e j e d n ě šk o l e p r o t i d r u h ě z p o u h ě h o t í t u l u n e b o s m ě r u š k o l y . C o s e p o v o l í j e d n ě šk o l e u r č í t ě h o t y p u , p o v o l u j e s e i d r u h ě . C o p r o j d e j e d n ě , p r o j d e a m u s í p r o j í t i i d r u h ě , ať s e t ý k á č e h o k o l i v . Ú ř e d n í c í , k t e ř í s e p r o v i n i l i p r o t i t ě m t o n o r m á m , b ý v a j í v ž d y c k y p o t r e s t á n í a l e s p Ń p ř e l o ž e n í m n a j i n ě m í s t o .

142. Nookratický stát vydržuje na svůj náklad jenom nejnutnější odborné kursy v nejužším smyslu (vojenské, diplomatické, justiční, finanční atd.). Odborné školy v smyslu širším a nejširším (pro vědy válečné, právní a soudcovské, lékařské a zvěrolékařské, technické všech odvětví, též jiné, jichž stát potřebuje) zřizuje a vydržuje stát — z rozpočtu, který si musí vyžádati zvlášť pro ten účel — toliko p r o v i s o r n ě , t . j . n e n í - l i a p o k u d n e n í d o s t a t e č n ý p o č e t t a k o v ý c h š k o l s v o b o d n ý c h , v y d r ž o v a n ý c h z p r o s t ř e d k Ń m i m o s t á t n í c h a v e d e n ý c h a u t o n o m n ě z a v š e o b e c n ě p l a t n ý c h p o d m í n e k p r o z ř i z o v á n í a u d r ž o v á n í š k o l .

143. Vojínům na vojně konají se jednou týdně povinné přednášky o o b č a n s k é m z ř í z e n í a r o v n ě ž j e d n o u t ý d n ě p o v i n n ě k o n f e s n í p ř e d n á š k y o n á b o ž e n s t v í ; o b o j í m a j í r á z p o s i t i v n í a n e s m ě j í z a b í h a t i d o j i n ý c h v y z n á n í n e b o š t v á t i p r o t i p o l i t i c k ý m s t r a n á m . V o j e n s k á s p r á v a d b á o t o , a b y v o j í n i p l n i l i v š e c k y s t ě ž e j n í z á v a z k y , j e ž j i m u k l á d a j í j e j i c h k o n f e s e .

Nookratická tisková kancelář vydává pro všechny vrstvy a národnosti státu ú ř e d n í

a všeobecně zpravodajské noviny v státní latinské neb umělé řeči.

Knihovny a čítárny v obcích patří korporacím a stranám, a není dovoleno platit na ně z peněz obecních nebo státních.

f) Nookratický stát a strany.

144. Nookratický stát nevyklučuje žádné strany a nedopouští, aby politická svoboda stran byla jakkoli utlačována, leč by samy porušovaly pravidlo: Co nechceš, aby ti jiní činili, nečini ty jim.

S hlediska nookratického státu mají přednost ty strany, které chtějí prospěch všech a svobodu pro všechny do dobře činící, třeba se starají především o to, aby určitý stav netrpěl nespravedlivého útisku od jiných stavů.

Stranám není dovoleno dělati si přívržence neb škoditi jiným stranám nedokázanými pověstmi neb zkrslými zprávami. Listy obžalované z nespravedlivého hanobení stran jsou tak stíhány jako kdyby šlo o osoby jednotlivé, listy usvědčené z padělání zpráv ve prospěch některé strany nesmějí vyjít po oznámení soudního rozsudku po celých čtrnácte dní.

145. Strana komunistická, která chce dosadit sebe na místo buržoasie, je relativně nejhorší a zasluhuje zvláště pozorné výchovy státní. V historii byl Stambulinský jediný, který jednal s komunisty logicky, žel že komunisté toho nenahlédli.

Komunistům se v nookracii dopřává nucené svobody, aby ukázali, že jejich systém lze krásně prováděti alespoň v malém. Tím přitahují druhé a strhují je morálně, aby se přidávali a měli podíl na rajském soužití komunistické obce. Komunisté mohou chovati naději, že se k nim poněáhu přidá ze závisi

celý národ a všechny národy státu, jakmile poznají výbornost komunistické správy; stanou-li se jednou veškery místní obce komunistickými, nebude žádné překážky, aby se, budou-li chtít, nespojili v jedinou velikou komunistickou obec — stát. Dosavadním nepříkladným komunistickým chováním se želaný příchod komunistické spásy jenom zbytečně a nebezpečně oddaluje.

146. Aby splnění komunistických nadějí uspíšil, bdí nookratický stát sám nad komunistickou organizací: Zatím co drakonicky trestá všechny veřejné i soukromé komunistické projevy lidí, kteří nejsou přihlášení do komunistické strany, nutí s touže přísností všechny přihlášené, aby poslouchali orgánů komunistické velkorodiny a zařídili svá přání po komunisticku. V každé místní obci totiž poskytuje nookratický stát možnost, zaříditi, když ne hned zcela teritoriálně, tedy aspoň na způsob personálního svazu, obec z úplna komunistickou. Tato má samosprávu a stát zasahuje jen do sporů komunistů s nekomunisty, komunisty pak nutí zachovávat komunistické pořádky, leč by se — což bývá tuze zřídka — některý z nich odhlásil zase z komunistické strany, při čemž však nemůže vzít zpátky nic, čeho nemůže dobýt bez pomoci nookratické policie.

147. Neboť to je zvláštní v každé komunistické obci, že každý, kdo se tam přihlásí, p o z b ý v á svého soukromého majetku ve prospěch celku a dostává za to

právo být živen, veden, vzděláván i trestán podle nevyrovnaného způsobu komunistického bratrství, komunistické volnosti a rovnosti.

Je-li některý komunista odsouzen komunistickou lživládou k smrti a nechce-li vystoupiti před vykonáním popravky z komunistické obce, odsuzuje jej nookratický stát rovněž, aby položil hlavu za komunistickou věc. Téže cti se mu dostane, spáchal-li něco takového, co i nookracie trestá oprátkou nebo jiným vyřazením. Kdyby však někdo, nejsa ničím vinen, byl tak pošetilý, že by se před hrozící smrtí odhlásil z komunistické obce a justice, ukládá mu nookracie, aby dvouročním noviciátem pod policejním dohledem osvědčil, že se vskutku ještě hodí pro obyčejný občanský, nekomunistický a idylický život. Neosvědčí-li se však, bude vydán jako neupotřebitelný zpět komunistické spravedlnosti.*)

*) Obecníci, jimž tyto velikolepé ironie nejsou po chuti, mají krásnou příležitost couvnout a spasit se útekem. Ostatním, kteří nechtějí ani couvnout, ani umřít, povoluje se puknout dokonalou nevolnickou zlostí.

KAPITOLA PATA

CESTY K NOOKRACII

Slovo průvodní.

148. Projekt nookratického systému, jemuž jsme věnovali II.—IV. kapitolu, netýká se jenom některých dekadentních republik, nýbrž i těch monarchií, kde konstituce udělala z lidí nevědomých nebo zlých rázem velevlivné voliče vladařů a zákonodárců. Systém nookracie má arci na mysli p ř e d e v š í m r e p u b l i k u, ale jeho základní ideje lze aplikovati i na dědičné neb volební monarchie. Stejně jako na monarchii lze aplikovati nookratický princip i na moderní stát stavovský, kdekoli by se doporučovalo nebo podařilo jej vytvořiti neb zachrániti.
149. Co do úsilí o zavedení nookratických způsobů je každý nookrat věren kardinální osnově ústavy. Rozvaha a spravedlnost nedávají místa zbrklosti a zlobě, nestojí o pokoutní převraty a výsledky pouličních bitek, neuzívají prostředků mimořádných, dokud jsou známi ti, kteří vládnou alespoň dle platné ústavy (není-li zřejmě bezprávná!); p o z n á n í a c t n o s t chápe se jen takových nástrojů, které jsou i v míru běžné a zákonné a chápe se jich za tím účelem, aby z d o l a přiměly národ jednak k dobytí demokracie, jednak k jejimu reformování. Stvoření stavů a pořádků, které jsou ke cti intelektu a dobré vůle: toť vrchol filosofie státu!
150. Nejprve je potřebí, aby lid poznal, oč vyniká nookracie nad demokracií. Toto poznání je ztíženo tím, že dosavadní držitelé delegované moci neopomenou ničeho, aby obvyklou

demagogickou misí nepřesvědčovali svých voličských a stranických nevolníků, že dle demokratického modu jsou oni, voličové, největšími a skutečnými pány, kteří dosahují všeho, co si spravedlivě přejí. Je nutno učit straníka kritice vůči vlastní straně; odvykat ho tomu, aby věřil svému deníčku jako neomylnému článku politické víry, která přišla s nebe a dostala příslibení zvláštní ochrany; ukazovat vytrvale na zlořády vyplývající z toho, že zločinci se kryjí pod stín ústavy a „lid“ že se smí jen s úžasem dívat, jak to a to je možné, co by považoval za nemožné. Demokracie nehlídá a bezpečná je systém korupce, plášť zastírající bezednou hnilobu a ničinnost státu, který — a to bývá rychle! — dospěl této nedohledné hlubiny úpadku.

151. Na druhé straně je vztyčení nookratického praporu nejsnadnější věcí tam, kde národ prohlédl a poznal, že to po starém jíti nemůže neb nemá. Lid volí v masách muže, kteří kandidují na nookratické heslo. Zvolí-li jich tolik, aby ve vhodný okamžik stačili ke změně ústavy, je vítězství blízké. Ještě bližší však je tenkrát, kdyby státní mír a právní stav ve státě byly deturbovány a uvedeny ve zmatek — k tomuto neštěstí demokracie dávají často příčinu — a našli se lidé, kteří by chtěli netoliko obnoviti pokoj v zemi, nýbrž i postaviti silnější pilíře státu, aby se na příště jistěji udržel a činil lidi lepšími a šťastnějšími!

152. Zbývá ovšem ještě třetí možnost nápravy a intronisace utěšenějších řádů: Kdyby

se nynější zástupcové lidu a zvláště aparát-níci zřekli svých přílišných výhod a začali chtějí dobré lidu, přijmouce nookratický sys-tém. Ale to by bylo očekávati neslýchaně no-vé, krásné, vnitřní revoluce srdcí a rtů, zá-zraku, který se nestává ani jednou za tisíc let!!!!

Poměrně ještě nejvíce by mohly učiniti vlá-dy po ústavním rozpuštění parlamentu: vy-psati nový, nookratický volební řád, a dbáti o to, aby byla utvořena v parlamentě koalice pro uzákonění celého nookratického systému. Též plebiscitem, pokud je připuštěn v demo-kratických ústavách, možno zavésti nookra-cii, a když se to nepodaří hned, snad se to podaří po druhé!!

OBSAH:

Místo předmluvy	7
Kapitola prvá: Soustava demokracie	9
a) Kritika absolutní lidovlády	11
b) Filosofické poznámky	26
Kapitola druhá: Princip nookracie	33
a) Základy systému	35
b) Nookratické volby	39
Kapitola třetí: Nookratická moc	55
a) Volba presidenta a jeho pravomoc	57
b) Ministři a poslanci	65
c) Nejvyšší censorský dvůr	69
Kapitola čtvrtá: Nookratické pořádky	73
a) Nookratický stát a náboženství	75
b) Nookratická bezpečnost a soudnictví	77
c) Nookratická sociální péče	88
d) Nookratický stát a národnosti	101
e) Nookratický stát a vzdělání	106
f) Nookratický stát a strany	111
Kapitola pátá: Cesty k nookracii	115
Slovo průvodní	117

NIHIL OBSTAT.

P. Franc. Suchomel C. Ss. R.,
doctor phil. schol., censor.

P. Ladisl. Daňha C. Ss. R.,
doctor phil. schol., censor.

IMPRIMI POTEST.

Pragae, die 12. Mai 1931.

P. Joan. Haderka,
Sup. prov. C. Ss. R.

IMPRIMATUR.

Litomericii, die 15. Junii 1931.

Dr. Adolphus Šelbický,
vicarius capitularis.

TUTO KNIHU VYTISKLA
VE 4000 EXEMPLÁŘÍCH
K N I H T I S K Á R N A
A G R A F I C K Ý Z Á V O D
J. G L O S V S E M I L E C H
Ú P R A V U K N I H Y P R O V E D L
A Ú V O D N Í O B R A Z K R E S L I L
A R C H I T E K T

J O S E F S Y K A Z L O U N

K N I H A J E N A S K L A D Ě
V K O L E J I C. S. R., P R A H A I I I,
T H U N O V S K Á U L I C E 1 9 2